

VÝROČNÍ ZPRÁVA

Knihovny Akademie věd ČR

2022

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2022

KNIHOVNA AV ČR, v. v. i.
Sídlo: Národní 3, 110 00 Praha 1
IČO: 67985971
DIČ: CZ67985971

Zdroj fotografií: KNAV

Dozorčí radou pracoviště projednána dne: 5.4.2023
Radou pracoviště schválena dne: 20.4.2023

Vydala Knihovna AV ČR, v. v. i., Národní 3, 110 00 Praha 1
Praha, červen 2023

ISBN online: 978-80-86675-39-8
ISBN tisk: 978-80-86675-40-4

www.knav.cz

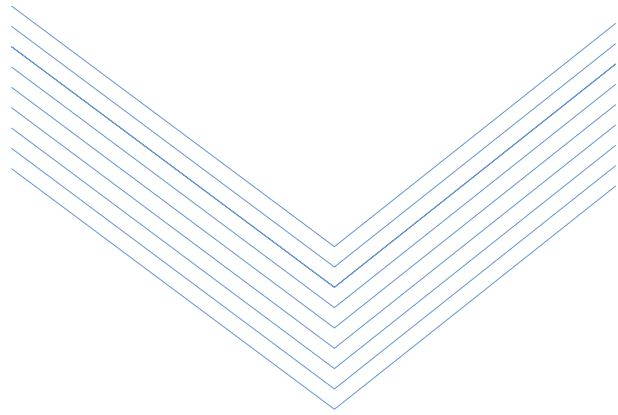
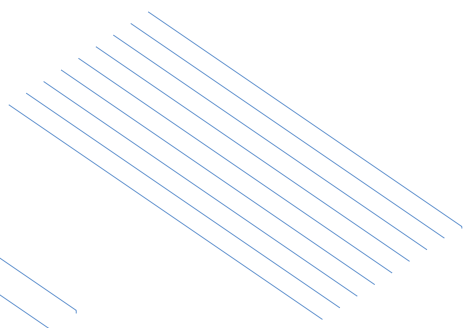
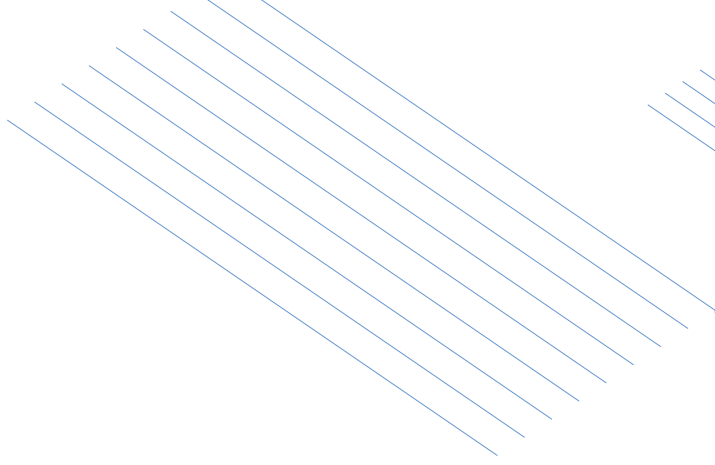

2022

VÝROČNÍ ZPRÁVA

Knihovny Akademie věd ČR

Obsah

Orgány veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti ...7

- Složení orgánů pracoviště
- Informace o činnosti orgánů
- Organizační struktura KNAV

Výzkum, vývoj a transfer znalostí ...15

- Výzkum knižní kultury
- Vývoj informačních systémů
- Projekty řešené v roce 2022
- Vybrané vědecké výsledky
- Odborné akce
- Přednášky na odborných akcích

Další odborná činnost ...27

- Digitální knihovna
- Česká digitální knihovna
- Digitalizační centrum
- Long Term Preservation (LTP)
- Digital Humanities
- EURAXESS
- Spolupráce s vysokými školami
- Recenzní posudky

Informační zdroje ...33

- Knihovní fond KNAV
- Informační podpora AV ČR

Služby ...39

- Služby pro uživatele a veřejnost
- Služby pro pracoviště AV ČR a další instituce

Vzdělávací a vědecko-popularizační aktivity ...43

- Vzdělávací aktivity
- Mediální a vědecko-popularizační aktivity

Ediční činnost ...49

- Vydávání periodik

Členství v odborných organizacích ...53

- Členství a spolupráce

Ekonomické ukazatele a statistiky ...57

- Rozpočet
- Hodnocení nákladů
- Hodnocení výnosů
- Investice
- Finanční audit

Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště ...63

Další informace ...67

- Změny zřizovací listiny
- Hodnocení další a jiné činnosti
- Aktivity v oblasti životního prostředí
- Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů
- O svobodném přístupu k informacím

Základní statistické údaje za rok 2022 ...71

Rok 2022 ve fotografiích ...83

Účetní závěrka a zpráva nezávislého auditora ...91

ORGÁNY VEŘEJNÉ VÝZKUMNÉ INSTITUCE A JEJICH ČINNOST

Složení orgánů pracoviště

Vedení Knihovny Akademie věd ČR

Ředitelka

Ing. Magdaléna Vecková

Zástupce ředitelky pro výzkum, vývoj a technologie:

Ing. Martin Lhoták

Zástupkyně ředitelky pro knihovnické procesy:

Mgr. Zdeňka Chmelařová

Shromáždění výzkumných a vysokoškolských pracovníků Knihovny Akademie věd ČR zvolilo dne 6. prosince 2021 členy rady instituce (dále jen Rada KNAV) na pětileté funkční období 1. ledna 2022 až 31. prosince 2026 ve složení:

Rada Knihovny Akademie věd ČR

Předseda:

Ing. Martin Lhoták (Knihovna AV ČR, v. v. i.)

Místopředsedkyně:

Ing. Magdaléna Vecková (Knihovna AV ČR, v. v. i.)

Členové:

PhDr. Vojtěch Balík (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.)

Mgr. Tomáš Foltýn (Národní knihovna ČR)

Mgr. Zdeňka Chmelařová (Knihovna AV ČR, v. v. i.)

Mgr. Jan Mařík, Ph.D. (Archeologický ústav AV ČR Praha, v. v. i.)

PhDr. Lenka Veselá, Ph.D. (Knihovna AV ČR, v. v. i.)

Tajemnice:

Mgr. Iva Burešová

Akademická rada AV ČR na svém 9. zasedání ze dne 8. února 2022 a na svém 10. zasedání jmenovala dne 8. března 2022 nové složení dozorčí rady na pětileté funkční období od 1. května 2022 do 30. dubna 2027 ve složení:

Dozorčí rada Knihovny Akademie věd ČR

Předsedkyně:

PhDr. Markéta Pravdová, Ph.D., MBA (členka AR AV ČR)

Místopředsedkyně:

Ing. Jana Doleželová (Knihovna AV ČR, v. v. i.)

Členové:

PhDr. Marie Bahenská, Ph.D. (Masarykův ústav a archiv AV ČR, v. v. i.)

Ing. Eva Dibuszová, Ph.D. (Vysoká škola chemicko-technologická)

RNDr. Jiří Rákosník, CSc. (Matematický ústav AV ČR, v. v. i.)

PhDr. Vít Richter (Národní knihovna ČR)

PhDr. Martin Steiner (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.)

Tajemnice:

Mgr. Tereza Melichová

V roce 2022 došlo ke změně složení členů Dozorčí rady Knihovny Akademie věd ČR. Do 30. dubna 2022 vykonávala Dozorčí rada činnost ve složení:

Předseda:

prof. PhDr. Pavel Janoušek, DSc. (Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.)

Místopředsedkyně:

Ing. Jana Doleželová (Knihovna AV ČR, v. v. i.)

Členové:

prof. PhDr. Marek Blatný, DrSc. (Psychologický ústav AV ČR, v. v. i.)

Ing. Eva Dibuszová, Ph.D. (Vysoká škola chemicko-technologická)

RNDr. Jiří Rákosník, CSc. (Matematický ústav AV ČR, v. v. i.)

PhDr. Vít Richter (Národní knihovna ČR)

PhDr. Martin Steiner (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.)

Tajemnice:

Mgr. Tereza Melichová

Ředitelka KNAV

V roce 2022 skončilo k 31. červenci první pětileté funkční období ředitelky Magdalény Veckové. V únoru bylo vyhlášeno výběrové řízení na obsazení funkce ředitele/ředitelky Knihovny AV ČR, v. v. i., na funkční období 2022–2027. Výběrová komise doporučila do funkce ředitelky KNAV Ing. Magdalénu Veckovou, kterou předsedkyně AV ČR Eva Zažímalová jmenovala do druhého funkčního období.

Činnost ředitelky se v roce 2022 řídila zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů, Stanovami AV ČR a zřizovací listinou Knihovny AV ČR, v. v. i. Hlavním úkolem bylo zajištění podmínek pro uskutečňování vědeckého výzkumu v oblasti vědeckých informací a knihovny, zajišťování informační infrastruktury pro výzkum a poskytování knihovnických, informačních a reprografických služeb pracovištím AV ČR a ostatním uživatelům ve sféře vědy a výzkumu.

Dále probíhala příprava vnitřních předpisů, rozpočtu a všech dokumentů nutných pro chod knihovny a jejich předložení Radě KNAV a Dozorčí radě KNAV k projednání a schválení. Ředitelka řídí instituci zejména prostřednictvím svých zástupců a vedoucích odborů, kteří jsou zodpovědní za činnost začleněných oddělení. To přispívá k lepší komunikaci a spolupráci mezi jednotlivými odděleními, což zajišťuje větší efektivitu práce v rámci odborů.

Rada KNAV

V roce 2022 se uskutečnila čtyři zasedání, jedno online prostřednictvím videokonference, zbývající tři potom proběhla prezenčně v budově AV ČR na Národní 3. Zasedání doplnila dvě hlasování per rollam. Zápisy ze všech zasedání jsou uloženy u tajemnice Rady KNAV a v sekretariátu ředitelky KNAV.

Zasedání Rady KNAV 1/2022 se konalo 7. února 2022. Rada KNAV:

- jednomyslně schválila navrhované složení výběrové komise pro obsazení funkce ředitele/ředitelky KNAV, časový harmonogram výběrového řízení, text inzerátu a návrhy na jeho publikování (mailová konference knihovna@cesnet.cz, Lidové noviny, a další dle Směrnice AR AV ČR č. 5/2020).

Per rollam hlasování Rady KNAV 1/2022 se konalo 8.–20. dubna 2022. Rada KNAV:

- schválila text Výroční zprávy o činnosti a hospodaření za rok 2021, a to včetně zprávy nezávislého auditora.

Zasedání 2/2022 se konalo 27. dubna 2022. Rada KNAV:

- projednala doporučení výběrové komise pro obsazení funkce ředitele/ředitelky Knihovny AV ČR, v. v. i., a navrhuje předsedkyni AV ČR na tuto funkci paní Ing. Magdalénu Veckovou,
- projednala návrh na zvýšení mzdových tarifů KNAV a tento návrh schválila,
- konstatovala, že i přes navýšení jsou mzdové tarify na velmi nízké úrovni, což ohrožuje personální zajištění základních činností Knihovny a kvality poskytovaných služeb, a doporučuje vedení KNAV usilovat o získání zdrojů pro další navýšení,
- se souhlasem vzala na vědomí informace o zapojení KNAV do projektů a další projektové plány.

Zasedání 3/2022 se konalo 14. června 2022. Rada KNAV:

- schválila program aktuálního zasedání a zápisy z jednání minulých,
- schválila účetní závěrku za rok 2021 a rozdělení zisku roku 2021, a to následujícím způsobem – 200 000 Kč bude převedeno do sociálního fondu a 325 824,61 Kč do rezervního fondu,
- vzala na vědomí informace o rozpočtu a schválila čerpání rozpočtu k 4/2022,
- projednala zapojení KNAV do projektu CARDS-PNG,
- projednala zapojení KNAV do projektu EOSC-CZ.

Per rollam hlasování Rady KNAV 2/2022 se konalo 26.–31. srpna 2022. Rada KNAV:

- schválila změny Organizační struktury Knihovny AV ČR. Navržená organizační změna spočívá ve zřízení nového Oddělení pro otevřenou vědu začleněného pod Odbor pro výzkum a vývoj.

Zasedání 4/2022 se konalo 12. prosince 2022. Rada KNAV:

- schválila program aktuálního zasedání a zápisy z jednání minulých,
- vzala na vědomí informace o rozpočtu a schválila čerpání rozpočtu do konce roku 2022,
- schválila návrh rozpočtu na rok 2023 a jeho střednědobý výhled na roky 2024–2025 a konstatuje, že rozpočet, vzhledem k míře institucionální podpory a externím vlivům, není v této stagnující podobě dlouhodobě udržitelný,
- schválila čerpání sociálního fondu roku 2022 a návrh jeho rozpočtu na rok 2023,
- projednala zapojení KNAV do projektů na rok 2023,
- s potěšením vzala na vědomí informace o činnosti Knihovnědného oddělení.

V průběhu roku 2022 se DR sešla dvakrát na řádném zasedání a čtyřikrát projednala žádosti ředitelky KNAV formou per rollam.

Hlasování per rollam 01/2022 proběhlo ve dnech 4.–22. 2. 2022. DR upravila a následně odsouhlasila znění dopisu, který upozorňuje na podfinancování infrastrukturního pracoviště.

Hlasování per rollam 02/2022 proběhlo ve dnech 18.–29. 3. 2022. DR projednala návrh Výroční zprávy KNAV za rok 2021 s připomínkami.

Hlasování per rollam 03/2022 proběhlo ve dnech 18.–29. 3. 2022. DR vyslovila předchozí písemný souhlas k uzavření Dodatku č. 1 ke Smlouvě o nájmu prostor v depozitáři s Ústavem dějin umění AV ČR, v. v. i.

Hlasování per rollam 04/2022 proběhlo ve dnech 6.–14. 4. 2022. DR projednala Zprávu nezávislého auditora o ověření účetní závěrky v KNAV za rok 2021 bez připomínek.

Zasedání 05/2022 se konalo 25. 5. 2022. Na tomto zasedání DR ustanovená pro funkční období 1. 5. 2022 – 31. 4. 2027:

- zahájila svoji činnost,
- pověřila Mgr. Terezu Melichovou funkcí tajemnice,
- projednala Jednací řád DR KNAV bez připomínek,

-
-
-
-
-
- vzala na vědomí informace o čerpání rozpočtu a účetní závěrce v roce 2021,
 - hlasovala a jednomyslně určila společnost 22HLAV, s. r. o., auditorem pro účetní období 2022,
 - udělila předchozí písemný souhlas k uzavření Dodatku č. 1 ke Smlouvě o nájmu prostor v depozitáři s Filosofickým ústavem AV ČR, v. v. i.,
 - udělila předchozí písemný souhlas k uzavření Smlouvy o nájmu prostor v depozitáři s Orientálním ústavem AV ČR, v. v. i.,
 - jednomyslně ohodnotila manažerské schopnosti ředitelky KNAV za rok 2021 známkou 3, vynikající,
 - vzala na vědomí předložené informace o průběhu výběrového řízení na obsazení funkce ředitele/ředitelky KNAV,
 - vzala na vědomí předložené informace o navýšení mezd zaměstnanců KNAV z finančních prostředků AV ČR,
 - vzala na vědomí předložené informace o kontrolách Všeobecné zdravotní pojišťovny a České správy sociálního zabezpečení v KNAV,
 - vzala na vědomí předložené informace o zapojení KNAV do projektů CARDS a EOSC-CZ.

Zasedání 06/2022 se konalo 12. 12. 2022. DR na tomto zasedání:

- vzala na vědomí předložené informace o čerpání rozpočtu v roce 2022,
- vzala na vědomí předložené informace o rozpočtu na rok 2023 a o výhledu hospodaření na roky 2024–2025,
- vzala na vědomí předložené informace o kontrolách na pracovišti v roce 2022,
- vzala na vědomí předložené informace o situaci ohledně uzavření smlouvy o zřízení věcného břemene s firmou ČEZ Distribuce, a. s.,
- vzala na vědomí předložené informace o uzavřených smlouvách v roce 2022,
- vzala na vědomí předložené informace o projektech v KNAV a s uspokojením konstatovala, že snaha KNAV o zapojení do takového množství projektů je chvályhodná,
- udělila předchozí písemný souhlas s uzavřením smluv o nájmu bytu se zaměstnanci KNAV.

Organizační struktura KNAV

Ředitelka KNAV má k dispozici dva zástupce:

1. Zástupce ředitelky pro výzkum, vývoj a technologie – zástupce pro OITD a OVV
2. Zástupce ředitelky pro knihovnické procesy – zástupce pro OS a ODZF.

Post zástupce ředitelky pro provoz a ekonomiku, který má v gesci odbor OPE, není obsazen a jeho činnost je zajišťována přímo ředitelkou.

Knihovna AV ČR, v. v. i., nemá organizační složku v zahraničí.

Sekce ředitelky (SŘ)

011 – Sekretariát

012 – PR, propagace a správa webu

013 – Sekce mezinárodní mobility

1

Odbor informačních technologií a digitalizace (OITD)

11 – Oddělení pro uživatelskou podporu informačních technologií (OPIT)

12 – Oddělení pro správu informačních technologií (OSIT)

13 – Digitalizační centrum (DC)

14 – Oddělení pro digitální knihovnu (ODK)

2

Odbor provozu a ekonomiky (OPE)

21 – Ekonomické oddělení (EO)

22 – Reprografické a knihařské centrum (RKC)

23 – Oddělení provozu (OP)

3

Odbor pro výzkum a vývoj (OVV)

31 – Knihovědné oddělení (KVO)

33 – Bibliometrie a scientometrie (BaS)

34 – Oddělení elektronických informačních zdrojů (OEIZ)

35 – Oddělení pro otevřenou vědu (OOV)

4

Odbor služeb (OS)

41 – Oddělení výpůjčních a referenčních služeb (OVRS)

42 – Oddělení meziknihovnických služeb (OMS)

43 – Oddělení pro správu studovny (OSS)

5

Odbor pro doplňování a zpracování fondu (ODZF)

50 – Oddělení správy knihovnických systémů (OSKS)

51 – Oddělení akvizice (OA)

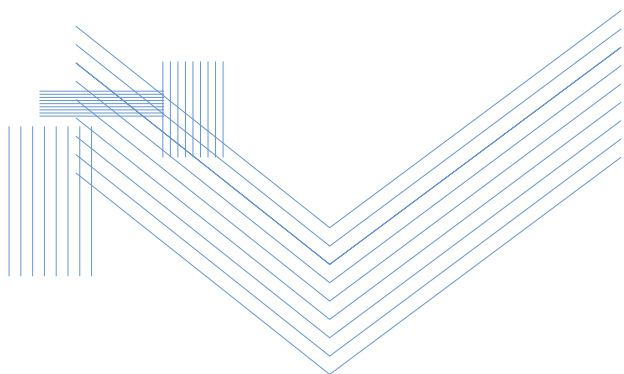
52 – Oddělení zpracování knih a elektronických nosičů (OZKEN)

53 – Oddělení zpracování časopisů (OZČ)

54 – Revizní oddělení (RO)

VÝZKUM, VÝVOJ A TRANSFER ZNALOSTÍ

Bibliografie cizojazyčných bohemikálních tisků do roku 1800 (BCBT)

Na konci roku 2021 úspěšně proběhla konverze dat ze systému Clavius do systému Verbis/Portaro. Část roku 2022 byla proto věnována kontrole převodu dat, optimalizaci nového systému včetně jeho online rozhraní (BCBT je nově dostupná na samostatné doméně bcbt.lib.cas.cz) a sdílení dat v rámci vyhledávacího rozhraní VuFind. Po zaškolení do práce v novém systému pokračovalo zejména obohacování bibliografických dat, kontroly a opravy záznamů obsahových bohemik 16. a 17. století a zpracování desiderat 17. a 18. století. Bylo také pořízeno a částečně zpracováno 72 digitálních kopií bohemik z českých a zahraničních knihoven, které obohatí záznamy v databázi BCBT a zvýší uživatelský komfort.

Databáze BCBT je zapojena do širší badatelské infrastruktury: je jednou z páteřních databází webového portálu Knihoveda.cz, dále je součástí infrastrukturního projektu LINDAT/CLARIAH-CZ a probíhajícího projektu E-ilustrace (viz níže). KNAV pravidelně aktualizuje portál Knihoveda.cz informacemi o aktuálním dění v oboru. V závěru roku 2022 KNAV po konzultaci se zástupci NK ČR navázala kontakt se správci univerzálních katalogů ISTC (Incunabula Short Title Catalog) a USTC (Universal Short Title Catalog) a databáze HPB (Heritage of the Printed Book Databáze) spravované CERL s cílem zahájit spolupráci na sdílení dat obou částí české národní retrospektivní bibliografie sdružené v portálu Knihoveda.cz.

KNAV dále vytváří elektronickou oborovou databázi *Knihovědná bibliografie*, která eviduje moderní literaturu k dějinám české knižní kultury do poloviny 19. století. V roce 2022 bylo do databáze vloženo 312 nových záznamů zjištěných novou i retrospektivní excerpcí odborné literatury. Databáze, která v současné době obsahuje celkem 5 962 záznamy, je zapojena do vyhledávacího rozhraní portálu Knihoveda.cz a také do portálu Knihovny.cz.

Švédská knižní kořist z českých zemí (1642–1648)

Výzkum švédské knižní kořisti, tvořené rozsáhlými šlechtickými a církevními knihovnami z Prahy, Olomouce a Mikulova, byl v roce 2022 podpořen Grantovou agenturou ČR. Jeho cílem je vyhodnotit význam a charakter zkonfiskovaných knihoven pro české kulturní dějiny, zmapovat současný stav jejich dochování a přinést nový pohled na funkci těchto knih v cizím kulturním prostředí. Výzkum, realizovaný česko-švédským týmem odborníků, je založen na komplexním průzkumu dochovaných knih a dalších pramenů ve švédských a českých institucích. Jeho cílem je vrátit ukořistěné knihovny na mapu české kulturní historie a vyhodnotit tento neuralgický bod česko-švédských dějin

ze širší historické a mezinárodní perspektivy. V roce 2022 probíhal výzkum zejména ve švédských archivech a knihovnách (Stockholm, Västerås, Strängnäs, Uppsala). Databáze dochovaných knih, která v současné době obsahuje již 3700 záznamů, je přístupná na webovém portálu (www.knizni-korist.cz). Aktuální výsledky výzkumu jsou prezentovány formou odborných studií a popularizačních aktivit a nově byly zapojeny i do výuky studentů FF UK v Praze.

Knižní ilustrace

Druhým rokem pokračovalo řešení projektu Česká knižní ilustrace v raném novověku (E-ilustrace.cz) podpořeného Technologickou agenturou ČR. Jeho cílem je zpracování a zpřístupnění ilustračního materiálu v bohemikálních tiscích do poloviny 16. století a možnosti využití digitálních technologií ke studiu vizuální a materiální kultury raného novověku v Českých zemích. Řešitelský tým KNAV se zásadní měrou podílel na návrhu a specifikaci požadavků na nově vznikající multifunkční webové rozhraní E-Ilustrace, jež systematicky zpřístupní knižní ilustraci širší veřejnosti a poskytne nové nástroje pro její badatelské využití. V roce 2022 proběhl sběr obrazového materiálu v paměťových institucích a podle nově vytvořeného manuálu pro popis a zápis knižní ilustrace byla obrazová data spolu s popisnými metadaty vložena do zdrojových databází. Následně probíhá indexace knižních ilustrací v klasifikačním systému ICONCLASS. Tento mezinárodní ikonografický systém umožňuje popsat knižní ilustraci na několika úrovních a je výjimečný svou aplikovatelností na různé druhy vizuálního umění.

V roce 2022 byla zkompletována specializovaná databáze a webový portál na adrese www.ovidiovy-promeny.cz, který zpřístupňuje historické ilustrace Ovidiových Proměn ve fondu KNAV. Vybrané výsledky výzkumu ilustrací Proměn byly představeny veřejnosti prostřednictvím literární soutěže Ilustory 2022, popularizačních workshopů na kulturních akcích a také v rámci celoakademického projektu Otevřená věda (Škola českého jazyka a literatury pro pedagogy).

Dějiny knihtisku a knihoven

Ve spolupráci s FF UK byla připravována monografie o rukopisech v knihovnách rudolfínské doby. Kniha Manuscripts in the libraries of the Rudolphine period by měla osvětlit, jak majitelé knihoven rukopisy získávali, jaká byla jejich motivace k pořízení kodexů a zda tyto knihy byly předmětem individuálního sběratelství či osobní reprezentace, nebo zda byly shromažďovány kvůli textům. Nadále pokračoval i výzkum tiskařské produkce dvou dílen – hebrejské tiskárny v Brně v letech 1753–1803 a tiskárny jednoty bratrské, které jsou realizovány v rámci doktorského studia pracovníků KNAV.

Vývoj informačních systémů

Kramerus – softwarové řešení pro digitální knihovnu

Kramerus je softwarové open source řešení pro zpřístupnění digitálních dokumentů, zejména digitalizovaných monografií, periodik, map, hudebnin a starých tisků, umožňuje ale také pohodlný přístup k born-digital dokumentům. V současnosti používá systém Kramerus více než 40 knihoven v ČR a další instalace jsou v provozu v Německu a na Slovensku.

Od roku 2009 koordinuje vývoj systému Kramerus KNAV. Rok 2022 byl posledním rokem vývoje financovaného z projektu RightLib – elektronické zpřístupnění chráněných publikací, podpořeného z programu MK ČR NAKI II, přičemž KNAV je hlavním příjemcem a řešitelem projektu. V rámci tohoto projektu se vyvinulo technické prostředí umožňující přístup k publikacím, které jsou chráněny autorskými a nakladatelskými právy, ale je možné vyjednat jejich vzdálené zpřístupnění na základě licenčních smluv nebo smluv s kolektivními správci práv.

V minulých letech implementovaná možnost evidovat dokumenty v různých režimech zpřístupnění byla v roce 2022 dále zefektivňována a rozšiřována. Licenční značky reprezentující režim, ve kterém je dané dílo zpřístupňováno, mají mezi sebou nyní definovanou prioritu, která zaručuje pořadí vyhodnocování licencí. Dílo tak na sebe může navíc mít navázáno více licencí, poskytnuto uživateli je ale pouze podle té, na kterou má na základě přihlášení nárok. Zároveň se při vývoji dbalo na uživatelskou přívětivost aplikace a do uživatelského rozhraní byly proto implementovány poznatky získané UX analýzami. Tyto změny se přitom týkaly jak aktuální verze Kramerus 7, tak starších verzí systému.

V rámci verze 7 byla pro zabezpečený přístup k chráněným dokumentům implementována do systému Kramerus robustní správa uživatelů vycházející z integrace nástroje Keycloak a v roce 2022 bylo v rámci dokončování projektu věnováno značné úsilí propojení tohoto nástroje s možností přihlašování přes Českou akademickou federaci identit eduID.cz. Testování nové verze probíhalo v Moravské zemské knihovně, v KNAV a dalších knihovnách, došlo ale již i na první produkční nasazení. Kramerus 7 je provozován např. ve Studijní a vědecké knihovně Plzeňského kraje a představuje také základ nové verze České digitální knihovny.

ProArc – produkční systém pro výrobu digitálních dokumentů

V roce 2022 KNAV koordinovala vývoj open source systému ProArc sloužícího k tvorbě popisných, technických a administrativních metadat k digitalizovaným i born-digital dokumentům, které jsou následně primárně publikovány v systému Kramerus. Na vývoji se dlouhodobě podílejí i další knihovny, zejména Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, Moravská zemská knihovna v Brně a Městská knihovna v Praze.

V rámci vývoje systému v roce 2022 došlo k nahrazení dokumentového repozitáře Fedora souborovým úložištěm Akubra v kombinaci s vyhledávacím systémem SOLR. Tato

změna zajistila větší stabilitu a rychlejší odezvu aplikace. Další rozvoj umožnil aktualizovat skrze ProArc metadata dokumentů uložených v systému Kramerius a zpětný reimport dat. Do ProArcu byly také implementovány nové prohlížečky pro born-digital dokumenty používané v Krameriovi. Celkově byla těmito funkcionalitami naplněna I. fáze propojování obou zmíněných systémů. Všechny nové funkce jsou součástí veřejně dostupné verze 4.0.0. V roce 2023 se plánuje zaměřit vývoj ještě více na propojení se systémem Kramerius a zajistit tak další zefektivnění a automatizaci činností spojených s publikováním nově vytvořených digitálních dokumentů.

HIKO – systém pro evidenci historické korespondence

KNAV spolupracovala v rámci Strategie AV21 s Filosofickým ústavem AV ČR a Masarykovým ústavem a Archivem AV ČR na rozvoji webového portálu Historická korespondence online. Zpřístupněna je například korespondence bohemistky, komenioložky, literární historičky a překladatelky Milady Blekastadové Topičové (1917–2003), korespondence T. G. Masaryka, korespondence českého filozofa a historika Roberta Kalivody (1923–1989) a korespondence Amanda Polana z Polandorfu. Součástí webového portálu je i databáze HIKO, kterou KNAV vyvíjela v roce 2022 s podporou programu MK ČR NAKI II a projektu Alois Musil a počátky orientalistiky v Československu.

Na konci roku byl finalizován softwarový výstup dostupný jako open source všem zájemcům. Software HIKO je nasazen na portálu Historická korespondence online provozovaném Knihovnou AV ČR, v níž jsou zpracovávány historické korespondence několika dalších osobností českých dějin včetně Aloise Musila. V roce 2022 se podařilo KNAV, FLÚ, MÚA, ÚČL a PNP připravit projekt „Network of Letters (NETLET) – Korespondence intelektuálních elit v přelomových dobách českých dějin z digitální perspektivy“, který bude podpořen z programu NAKI III na roky 2023–2027. Tento projekt bude také navazovat na spolupráci zahájenou v rámci Strategie AV21, včetně rozvoje softwaru pro evidenci historické korespondence HIKO.

INDIHU Exhibition – softwarové řešení pro vytváření virtuálních výstav

KNAV vyvinula v rámci projektu INDIHU – vývoj nástrojů a infrastruktury pro digital humanities, řešeném v letech 2016–2020, několik softwarových řešení zaměřených zejména na humanitně orientované vědecké pracovníky. Jedním z hlavních výstupů bylo softwarové řešení pro vytváření virtuálních výstav INDIHU Exhibition, které si již v průběhu řešení projektu našlo řadu uživatelů. O výsledek projeví mimořádný zájem zejména pracovníci různých paměťových institucí včetně Národního muzea. KNAV pokračuje společně s Muzeem umění v Olomouci na dalším rozvoji funkcí tohoto výsledku v rámci projektu Nahráno – Otevřeno: Digitalizace, zpřístupnění a edukativní využití uměleckých sbírek v paměťových institucích, financovaného z Fondů EHP. V rámci rozvojového projektu bylo připraveno nové rozhraní, které bylo v roce 2022 nasazeno v testovacím provozu. V následujícím roce bude nové rozhraní nasazeno do produkčního provozu. Výstavy jsou zveřejněny na www.exhibition.indihu.cz, současně je možné na stejném místě výstavy vytvářet.

Projekty řešené v roce 2022

A. Projekty programu Ministerstva kultury ČR na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II)

Nový fonograf: naslouchejme zvuku historie (DG18P02OVV032, období řešení projektu: 2018–2022); KNAV je spolupříjemcem projektu.

RightLib – elektronické zpřístupnění chráněných publikací (DG18P02OVV002, období řešení projektu: 2018–2022)

DL4DH – vývoj nástrojů pro efektivnější využití a vytěžování dat z digitálních knihoven k posílení výzkumu digital humanities (DG20P02OVV002, období řešení projektu: 2020–2022)

Hiko – historické korespondenční sítě – Alois Musil a počátky orientalistiky v Československu (DG20P02OVV006, období řešení projektu: 2020–2022); KNAV je spolupříjemcem projektu.

B. Program Ministerstva kultury ČR „Veřejné informační služby knihoven (VISK)“

VISK 1 – Rozvoj archivačního systému ARCLib v roce 2022

VISK 1 – Rozvoj produkčního systému ProARC v roce 2022

VISK 4 – Restaurování starých tisků z fondů KNAV

VISK 5 – Retrokatalogizace historických disertačních prací ve fondu KNAV

VISK 8/B – Centrální portál Knihovny.cz: etapa 2022

VISK 9 – Vytváření záznamů článků do databáze ANL

C. Program Technologické agentury ČR na podporu aplikovaného společenskovedního a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA

Česká knižní ilustrace v raném novověku – zpracování knižní ilustrace v bohemickálních tiscích do poloviny 16. století (TAČR TL05000157, období řešení projektu: 2021–2023)

D. Program Grantové agentury ČR na podporu standardních grantových projektů základního výzkumu

Švédská knižní kořist z českých zemí (22-06083S, období řešení projektu: 2022–2024)

E. Program Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR „INTER-EXCELLENCE“

EURAXESS Česká republika 2019–2022

F. Operační program Výzkum, vývoj a vzdělání

Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR

LINDAT/CLARIAH-CZ – Digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy

G. Podpora velkých infrastruktur Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy (LINDAT/CLARIAH-CZ)

H. Finanční mechanismy EHP/ NORSKA 2014–2021

Nahráno-Otevřeno: Digitalizace, zpřístupnění a edukativní využití uměleckých sbírek v paměťových institucích (období řešení projektu: 2021–2024)

I. Creative Europe

EODOPEN – eBooks-On-Demand-Network Opening Publications for European Netizens

Vybrané vědecké výsledky

Jelínková, A. *Bibliografie cizojazyčných bohemikálních tisků do roku 1800*. Praha: Středisko společných činností AV ČR, v. v. i., 2022. 20 s. Věda kolem nás. Co to je..., 125. ISSN 2464-6425. Dostupné z: <http://www.vedakolemna.cz/sys/galerie-download/VKN-125.pdf>

Jelínková, A. *The Publishing Practice and Reading Culture of Moravian Jews in the Second Half of the Eighteenth Century*. *Judaica Bohemiae*. 2022, 57(1), 33–61. ISSN 0022-5738.

Kersch, F. Digitální knihovna AV ČR a systém Kramerius. *Informace*. 2022, č. 1. E-ISSN 1805-2800. Dostupné z: https://www.lib.cas.cz/casopis_informace/digitalni-knihovna-av-cr-a-system-kramerius/

Lehečka, B., Novák, D., Kersch, F., Hladík, R., Bíšková, J., Válek, F., Vozár, Z., Bodnár, N., Sekan, P., Bežová, M., Žabička, P., Lhoták, M., Straňák, P., Foltýn, T., Sladká, V. *Kramerius plus* [software]. Knihovna AV ČR, v. v. i., 2021. Dostupné z: <https://github.com/LIBCAS/DL4DH-Kramerius-plus/wiki>

Lehečka, B., Novák, D., Kersch, F., Hladík, R., Bíšková, J., Válek, F., Vozár, Z., Bodnár, N., Sekan, P., Bežová, M., Žabička, P., Lhoták, M., Straňák, P., Foltýn, T., Sladká, V. *Kramerius TEI converter* [software]. Knihovna AV ČR, v. v. i., 2022. Dostupné z: <https://github.com/LIBCAS/DL4DH-TEI-Converter/wiki>

Lehečka, B., Novák, D., Kersch, F., Hladík, R., Bíšková, J., Sekyrová, K., Válek, F., Vozár, Z., Bodnár, N., Sekan, P., Bežová, M., Žabička, P., Lhoták, M., Straňák, P. *Metodika přípravy dat z digitálních knihoven pro využití v digitálních humanitních vědách*.

Knihovna AV ČR, v. v. i., 2022. Certifikovaná metodika DG20P02OVV002. Dostupné z: <https://hdl.handle.net/11104/0335692>

Lhoták, M., Pachlová, J., Urbánek, V., Vecková, M., Jůnová Macková, A., Jůn, L., Žďárský, P., Dvořáčková, V., Hrůza Čurdová, D. *Databáze korespondence Aloise Musila* [specializovaná veřejná databáze]. Knihovna AV ČR, v. v. i., 2022. Dostupné z: <https://historicka-korespondence.cz/projekty/alois-musil-a-pocátky-orientalistiky-v-ceskoslovensku/soupis-korespondence/>

Lhoták, M., Žabička, P., Richter, V. *RightLib - systém pro zpřístupnění chráněných dokumentů – ověření poloprovozem v České digitální knihovně*. Knihovna AV ČR, v. v. i., 2022. Poloprovoz. Dostupné z: <https://ceskadigitalniknihovna.cz/>

Lhoták, M. Rozvoj Datového repozitáře AV ČR a podpora Open Science v AV ČR. *Informace*. 2022, č. 1. E-ISSN 1805-2800. Dostupné z: <https://www.lib.cas.cz/casopis-informace/rozvoj-datoveho-repozitare-av-cr-a-podpora-open-science-v-av-cr/>

Sladká, V. Die Buch- und Erinnerungskultur der Böhmischen Brüder im 16. Jahrhundert. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2022. ISBN 978-3-447-11709-8. 1. Aufl. In: BÄHLCKE, J., JUST, J., ROTHKEGEL, M., eds. *Konfessionelle Geschichtsschreibung im Umfeld der Böhmischen Brüder (1500-1800): Traditionen - Akteure - Praktiken*. Wiesbaden: Harrassowitz, 2022, s. 231–262. Jabloniana: Quellen und Forschungen zur europäischen Kulturgeschichte der frühen Neuzeit, 11. ISBN 978-3-447-11709-8. ISSN 1866-8933.

Šícha, V. E-Illustrace – Online databáze české knižní ilustrace raného novověku. *Knížnica*. 2022, 23(4), 16-22. ISSN 1335-7026. Dostupné z: https://www.snk.sk/images/Edicna_cinnost/Casopis_Kniznica/2022/2022_12_21_Vojtech_SICHA.pdf

Veselá, L. Czech books in the 1765 auction of the Strängnäs Cathedral Library. *Knihy a dějiny*. 2022, 29(1-2), 6-42. ISSN 1210-8510. E-ISSN 2571-2322. Dostupné z: doi: 10.23852/KAD.2022.29.01.

Odborné akce

Seminář pro pracovníky knihoven a SVI ústavů AV ČR [seminář]. Praha, 24. 5. 2022. Dostupné z: <https://www.lib.cas.cz/akce/odborne/avcr/seminar2022/>

Program semináře:

Bártková, Petra; Janderová, Kateřina: PID autorů a institucí

Burešová, Iva: EIZ v KNAV a v AV ČR

Chmelařová, Zdenka; Šimová, Tereza: Stop predátorským praktikám

Kersch, Filip: Digitální knihovna AV ČR a systém Kramerius

Kuchtová, Marta: Aleph – současný stav

Lhoták, Martin: Rozvoj Datového repozitáře AV ČR a podpora Open Science v AV ČR

Malá, Jitka: Knihovny a autorské právo

Vecková, Magdaléna: Nový knihovní systém

Slabáková, Hana: Seznamte se: knihovna Ústavu biologie obratlovců AV ČR

Sýkora, Rudolf: Vědecká data v ASEP

Přednášky na odborných akcích

Konference DL4DH - Digital Libraries for Digital Humanities – vytěžování obsahu digitálních knihoven pro výzkum v humanitních vědách. Praha, Knihovna AV ČR, v. v. i., 7. 12. 2022. Konference. Dostupné z: <https://www.lib.cas.cz/akce/odborne/konference-dl4dh-digital-libraries-for-digital-humanities/>

Seminář ASEP. Praha, Knihovna AV ČR, v. v. i., 28. 3. 2023. Konference. Dostupné z: <https://asep-portal.lib.cas.cz/pro-zpracovatele/seminare/prezentace-ze-seminaru/>

Podzimní seminář ASEP. Praha, Knihovna AV ČR, v. v. i., 7. 12. 2022. Konference. Dostupné z: <https://asep-portal.lib.cas.cz/pro-zpracovatele/seminare/prezentace-ze-seminaru/>

Bártková, P. *Organizace sběru 2023 a oprávmazání v RIV* [přednáška]. Praha, Podzimní seminář ASEP, 7. 12. 2022. Dostupné z: https://asep-portal.lib.cas.cz/seminare/_2022/prosinec/opravy_mazani_sber2023_RIV.pdf

Bártková, P. *PID autorů v ASEP – ORCID, autorské profily ve WOS* [přednáška]. Praha, Podzimní seminář ASEP, 7. 12. 2022. Dostupné z: https://asep-portal.lib.cas.cz/seminare/_2022/prosinec/orcid_rid_2022.pdf

Bártková, P. *Organizace oprav v RIV* [přednáška]. Praha, Seminář ASEP, 28. 3. 2022. Dostupné z: https://asep-portal.lib.cas.cz/seminare/_2022/brezen/opravy.pdf

Bártková, P. *PID autorů v ASEP (ORCID)* [přednáška]. Praha, Seminář ASEP, 28. 3. 2022. Dostupné z: https://asep-portal.lib.cas.cz/seminare/_2022/brezen/orcid_rid.pdf

Bártková, P., Janderová, K. *Perzistentní identifikátory (PID) autorů a institucí* [přednáška]. Praha, Seminář pro knihovny a SVI ústavů AV ČR, 24. 5. 2022. Dostupné z: <https://www.lib.cas.cz/wp-content/uploads/seminar-pro-knihovny-avcr-2022-bartkova-pid.pdf>

Burešová, I. *EIZ v KNAV a AV ČR* [přednáška]. Praha, Seminář pro knihovny a SVI ústavů AV ČR, 24. 5. 2022. Dostupné z: <https://www.lib.cas.cz/wp-content/uploads/seminar-pro-knihovny-avcr-2022-buresova-eiz.pdf>

Doleželová, J. *Seminář ASEP – novinky a shrnutí* [přednáška]. Praha, Seminář ASEP, 28. 3. 2022. Dostupné z: https://asep-portal.lib.cas.cz/seminare/_2022/brezen/seminar_asep_2022_program.pdf

Doleželová, J. *Úpravy systému ASEP* [přednáška]. Praha, Podzimní seminář ASEP, 7. 12. 2022. Dostupné z: https://asep-portal.lib.cas.cz/seminare/_2022/prosinec/seminar_podzimni_2022_upravy_asep.pdf

Doleželová, J. *Import z WOS do ASEP* [přednáška]. Praha, Seminář ASEP, 28. 3. 2022.

Dostupné z: https://asep-portal.lib.cas.cz/seminare/_2022/brezen/seminar_2022_import_wos.pdf

Fejfar, J. *Otevřená věda v KNAV* [přednáška]. Praha, Podzimní seminář ASEP, 07.12.2022. Dostupné z: https://asep-portal.lib.cas.cz/seminare/_2022/prosinec/prezentace_OpenScience_KNAV.pdf

Chmelařová, Z. *Přiblížení problematiky predátorských časopisů* [zvaná přednáška]. Akademie věd ČR, Praha, Seminář k predátorským časopisům, 9. 6. 2022.

Chmelařová, Z., Bártková, P. *Odevzdávání nových záznamů do RIV přes aplikaci Va-VER* [přednáška]. Praha, Seminář ASEP, 28. 3. 2022. Dostupné z: https://asep-portal.lib.cas.cz/seminare/_2022/brezen/vaver-nove.pdf

Chmelařová, Z. „*Predátoři*“ a jejich vývoj [přednáška]. Praha, Podzimní seminář ASEP, 7. 12. 2022. Dostupné z: https://asep-portal.lib.cas.cz/seminare/_2022/prosinec/problematika_predatoru_asep.pdf

Janderová, K. *Persistentní identifikátor organizací ROR* [přednáška]. Praha, Podzimní seminář ASEP, 7. 12. 2022. Dostupné z: https://asep-portal.lib.cas.cz/seminare/_2022/prosinec/ROR_seminar_122022.pdf

Janderová, K. *Kontroly záznamů před odevzdáním do RIV* [přednáška]. Praha, Seminář ASEP, 28. 3. 2022. Dostupné z: https://asep-portal.lib.cas.cz/seminare/_2022/brezen/kontroly.pdf

Janderová, K. *Research Organization Registry ROR* [přednáška]. Praha, Seminář ASEP, 28. 3. 2022. Dostupné z: https://asep-portal.lib.cas.cz/seminare/_2022/brezen/ror_seminar.pdf

Jelínková, A. *Knihovědní detektivové: po stopách popularizační série* [prezentace]. Liberec, 46. celostátní seminář knihovníků muzeí a galerií, 20.–22. 9. 2022.

Jelínková, A. *Knihovědní detektivové: vědecko-popularizační série* [prezentace]. Olomouc, Bibliotheca Antiqua 2022, 8.–9. 11. 2022.

Kersch, F. *Digitální knihovna AV ČR a systém Kramerius* [přednáška]. Praha, Seminář pro knihovny a SVI ústavů AV ČR, 24. 5. 2022. Dostupné z: <https://www.lib.cas.cz/wp-content/uploads/seminar-pro-knihovny-avcr-2022-kersch-dk.pdf>

Kuchtová, M. *Aleph – současný stav* [přednáška]. Praha, Seminář pro knihovny a SVI ústavů AV ČR, 24. 5. 2022. Dostupné z: <https://www.lib.cas.cz/wp-content/uploads/seminar-pro-knihovny-avcr-2022-kuchtova-aleph.pdf>

Lhoták, M., Kersch, F., Kocourek, P., Žabička, P. *Kramerius, ProArc, ARCLib – aktuální stav vývoje open source ekosystému pro digitalizaci a digitální obsah (nejen) v knihovnách* [přednáška]. Praha, Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2022 /23./, 30. 11. 2022 – 1. 12. 2022. Dostupné z: https://www.skipcr.cz/sites/default/files/documents/2022-12/4_Lhotak_2022.pdf

Lhoták, M. *Rozvoj Datového repozitáře AV ČR a podpora Open Science v AV ČR* [přednáška]. Praha, Seminář pro knihovny a SVI ústavů AV ČR, 24.05.2022. Dostupné z: <https://www.lib.cas.cz/wp-content/uploads/seminar-pro-knihovny-avcr-2022-lhotak-open.pdf>

Lhoták, M. *Úvodní představení projektu DL4DH* [přednáška]. Praha, Konference DL4DH – Digital Libraries for Digital Humanities – vytěžování obsahu digitálních knihoven pro výzkum v humanitních vědách, 07.12.2022. Dostupné z: <https://soundcloud.com/lud-k-ert-k/martin-lhotak-uvodni-predstaveni-projektu-dl4dh>

Lhoták, M. *DL4DH – Digital Libraries for Digital Humanities* [přednáška]. Denver, International Conference on Open Repositories /17./, 6.–9. 6. 2022. Dostupné z: <https://hdl.handle.net/11104/0338800>

Lhoták, M. *RightLib - access to publications under copyright* [přednáška]. Denver, International Conference on Open Repositories /17./, 6.–9.06.2022. Dostupné z: <https://hdl.handle.net/11104/0338801>

Sýkora, R. *Datový repozitář ASEP* [zvaná přednáška]. Plzeň, Školení v rámci projektu Rozvoj kapacit a prostředí pro posílení mezinárodní, mezisektorové a mezioborové spolupráce ZČU, 7. 11. 2022.

Sýkora, R. *Datový repozitář ASEP: podzimní seminář ASEP* [přednáška]. Praha, Podzimní seminář ASEP, 7. 12. 2022. Dostupné z: https://asep-portal.lib.cas.cz/seminare/_2022/prosinec/datovy_seminar.pdf

Sýkora, R. *Datový repozitář ASEP: Jarní seminář ASEP* [přednáška]. Praha, Seminář ASEP, 28. 3. 2022. Dostupné z: https://asep-portal.lib.cas.cz/seminare/_2022/brezen/prezentace_seminar_datovy_28.3.pdf

Sýkora, R. *Vědecká data v ASEP* [přednáška]. Praha, Seminář pro knihovny a SVI ústavů AV ČR, 24. 5. 2022.

Šerá, Z., Kersch, F. *Rozvoj ProArcu* [přednáška]. Brno, Seminář k digitalizaci (nejen) pro krajské knihovny XII, 15.–16. 11. 2022. Dostupné z: <https://hdl.handle.net/11104/0338797>

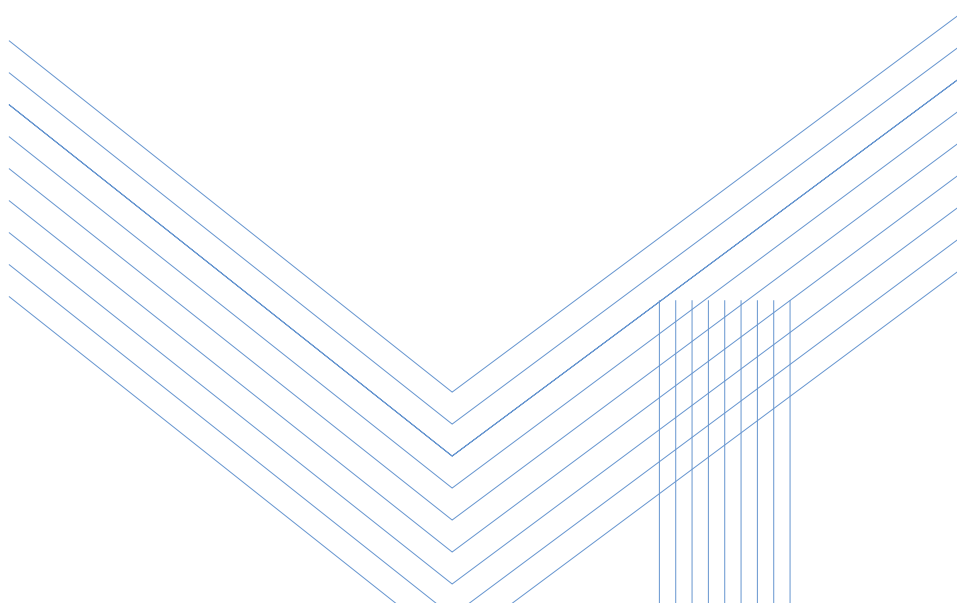
Šícha, V. *Knihověda.cz – zdroj bibliografických dat a encyklopedických informací, badatelské prostředí i oborový rozcestník*. [přednáška] Liberec, 46. celostátní seminář knihovníků muzeí a galerií, 20.–22. 9. 2022.

Šícha, V. *E-Illustrace – Online databáze české knižní ilustrace raného novověku* [přednáška]. Martin, Příbeh umenia príbeh knihy. Umenie slova a umenie remesla cez prizmu vývoja média – knihy, 18.–19. 5. 2022.

Šlosar, D. J. *Afilace a OE ve WOS* [přednáška]. Praha, Seminář ASEP, 28. 3. 2022. Dostupné z: https://asep-portal.lib.cas.cz/seminare/_2022/brezen/asep_sem_2022_afilace_v2.pdf

DALŠÍ ODBORNÁ ČINNOST

Digitální knihovna AV ČR

Digitální knihovna AV ČR (dále jen DKAV) provozovaná v systému Kramerius (www.kramerius.lib.cas.cz) obsahuje především digitalizované monografie a periodika vydaná ústavu AV ČR nebo jejich předchůdci během více než sta let. Během roku 2022 bylo zveřejněno 5 nových titulů periodik a více než 1000 monografií, z nichž téměř 400 představují born-digital dokumenty ve formátu PDF. Celkově tak bylo do DKAV naimportováno bezmála 300 tisíc nových stran digitalizovaných dokumentů. Stav obsahu DKAV k 19. 1. 2023 je 4 543 911 stran ve 245 titulech periodik a 7562 monografiích. Uživatelé si v roce 2022 zobrazili v DKAV více než 700 000 stran.

KNAV je jedna ze čtyř digitálních knihoven v ČR, která zprostředkovává přístup tzv. Dílům nedostupným na trhu (DNNT). Jedná se o díla, která jsou stále chráněna autorským zákonem, ale jsou zpřístupňována na základě licenční smlouvy NK ČR s kolektivními správci. Přihlášeným uživatelům DKAV jsou v rámci kolekce DNNT vzdáleně přístupné monografie vydané do roku 2002 a periodika vydaná do roku 2012. V rámci DKAV je do tohoto režimu k 19. 1. 2023 zařazeno téměř 2 383 děl. Samostatnou podskupinou DNNT jsou díla vydaná v letech 2003–2007, ke kterým je možné přistupovat pouze na terminálech vybraných knihoven se speciálním nastavením. Kromě Děl nedostupných na trhu byla v roce 2022 zavedena do DKAV také další oprávnění umožňující přistupovat k vybraným chráněným dokumentům přihlášeným zaměstnancům pracovišť AV ČR.

Dlouhodobým cílem digitalizace v KNAV je pokrýt veškerou produkci pracovišť AV a jejich předchůdců. Při výběru dokumentů k digitalizaci se ovšem upřednostňují takové dokumenty, o které čtenáři projeví zájem anebo je možné je zpřístupnit vzdáleně. Dále je KNAV zapojena do mezinárodního projektu EODOPEN (eBooks-On-DemandNetwork Opening Publications for European Netizens), v rámci kterého jsou digitalizovány publikace z 20. a 21. století, které je možné zpřístupnit bez jakýchkoliv omezení. V roce 2022 přibýlo do této kolekce přes 200 monografií. Každý měsíc KNAV také digitalizuje deset novinek z vlastního fondu, které jsou zpřístupněny na počítačích ve studovně KNAV. Čtenáři KNAV se tak dostanou k novému titulu i pokud je fyzický nosič vypůjčen.

Česká digitální knihovna

Česká digitální knihovna (ČDK) zastřešuje významné tuzemské digitální knihovny provozované v systému Kramerius a zpřístupňuje jejich digitalizované sbírky na jednom místě. Rok 2022 byl posledním rokem provozu ČDK na infrastruktuře KNAV. Na konci října 2022 došlo za účasti ministra kultury Martina Baxy a předsedkyně Akademie věd Evy Zažímalové k podpisu smlouvy o další etapě vývoje portálu Česká digitální knihovna mezi Knihovnou Akademie věd, Národní knihovnou ČR a Moravskou zemskou knihovnou v Brně. Na základě této smlouvy dochází k přerozdělení kompetencí ohledně správy ČDK mezi tyto tři instituce. NK ČR bude zastupovat klíčovou roli v zajištění smluvních vztahů se zapojenými institucemi i nadnárodními agregačními portály typu Europeana a vykonávat kurátorskou a obsahovou správu. Moravská zemská knihovna se bude starat o vývoj infrastruktury a KNAV zastane roli při koordinaci vývoje knihovního systému Kramerius, jenž je hlavním softwarovým řešením pro ČDK i pro knihovny do ní zapojené.

Česká digitální knihovna (ČDK) zastřešuje významné tuzemské digitální knihovny provozované v systému Kramerius a zpřístupňuje jejich digitalizované sbírky na jednom místě. Rok 2022 byl posledním rokem provozu ČDK na infrastruktuře KNAV.

V rámci ukončení pětiletého projektu RightLib – elektronické zpřístupnění chráněných publikací, podpořeného z programu MK ČR NAKI II, byla připravena nová verze ČDK, která byla na konci roku 2022 uvedena do poloprovozu. ČDK je tak nyní provozována v systému Kramerius 7 a umí na rozdíl od starší verze pracovat s chráněnými dokumenty poskytovanými uživateli pod různými licencemi. Z nové ČDK je tak možné přistupovat k digitalizovaným sbírkám všech zapojených knihoven včetně možnosti prohlížet si Díla nedostupná na trhu.

Digitalizační centrum

Digitalizační centrum KNAV se zaměřuje zejména na zpracování časopisů a monografií vydávaných v působnosti AV ČR. Mezi jeho priority patří také digitalizace starých tisků z historického fondu KNAV. Pravidelnou součástí pracovní náplně Digitalizačního centra je zpracování materiálů z jiných knihoven a institucí. Tyto služby KNAV poskytuje primárně ústavům AV ČR. Digitalizační centrum dlouhodobě spolupracuje s Archeologickým ústavem AV ČR v Praze a s projektem DML-CZ napojeným na Matematický ústav AV ČR. Standardně digitalizuje také v rámci mezinárodní služby eBooks on Demand poskytované společně s Odborem služeb. Celkem bylo v roce 2022 v Digitalizačním centru naskenováno 275 409 objektů/stran (včetně externích zakázek). Kompletně zpracováno a exportováno z produkčního systému ProArc bylo 303 547 skenů. Jedná se o archivní balíčky, které byly částečně vytvořeny také z dříve naskenovaných dat.

Long Term Preservation (LTP)

Úložiště a vývoj systému ARCLib

Na základě analýz projektového týmu složeného ze zástupců institucí působících v původním NAKI II projektu, došlo k definici rozšíření ARCLibu o další funkce, které zvyšují kvalitu systému a rozšiřují možnosti správy archivovaných dat. Při analýzách se vycházelo především ze zkušeností z pilotního nasazení v Knihovně AV ČR a z workflow využívaného v LTP systému NDK Národní knihovny ČR. V roce 2022 byly tyto funkce do systému ARCLib implementovány. Jednalo se především o rozšíření možností exportu a importu dat, zejména o možnost exportovat a následně ingestovat redukovanou verzi archivního balíčku, možnost exportu identifikátorů a metadat archivního balíčku a optimalizaci některých importních procesů. Rozšířeny byly také možnosti vyhledávání, které nyní podporuje kombinaci více popisných metadat a umožněno bylo i zobrazení popisných metadat jednotlivých balíčků přímo v aplikaci, čímž se zvyšuje komfort práce pro správce dat.

Digital Humanities

LINDAT/CLARIAH-CZ, DARIAH a DL4DH

KNAV je od roku 2019 společně s několika dalšími ústavy AV ČR zapojena do národní výzkumné infrastruktury pro digital humanities LINDAT/CLARIAH-CZ, kterou řídí Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy. Prostřednictvím LINDAT/CLARIAH-CZ je Česká republika členem evropské výzkumné infrastruktury DARIAH ERIC. Národním koordinátorem za Českou republiku byl Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) jmenován zástupce ředitelky KNAV Ing. Martin Lhoták, v roce 2022 byl zvolen do funkce místopředsedy výboru národních koordinátorů DARIAH-EU.

Rok 2022 byl posledním rokem čtyřletého období této infrastruktury a její další pokračování bylo závislé na důkladné evaluaci. Díky velmi kladnému hodnocení bude počátkem roku 2023 s MŠMT uzavřena smlouva na další čtyřleté období. KNAV díky zapojení do infrastruktury LINDAT/CLARIAH-CZ rozšiřuje obsah své digitální knihovny a zároveň ve spolupráci s Národní knihovnou ČR a Moravskou zemskou knihovnou v Brně rozvíjí funkce poskytované systémem Kramerius. Do infrastruktury LINDAT/CLARIAH-CZ je zapojena také databáze Bibliografie cizojazyčných bohemikálních tisků do roku 1800 (BCBT), jejíž provoz KNAV zajišťuje. Díky zapojení do LINDAT/CLARIAH-CZ byla také významně posílena virtualizační infrastruktura, která je využívána pro provozování výše uvedených databází.

Díky podpoře z programu MK ČR NAKI II byl realizován projekt DL4DH – vývoj nástrojů pro efektivnější využití a vytěžování dat z digitálních knihoven k posílení výzkumu digital humanities (DG20P02OVV002, období řešení projektu: 2020–2022). Jeho cílem byl vývoj softwarových nástrojů, které umožní obohatit a dále využít obsah digitálních knihoven v oblasti humanitních věd s využitím digitálních metod. V rámci projektu vzniklo několik softwarových nástrojů (Kramerius TEI converter, Kramerius plus, DL4DH Feeder), které vytváří nadstavbu nad digitálními knihovnami provozovanými v systému Kramerius. Pilotní nasazení bylo realizováno nad daty Národní digitální knihovny a Digitální knihovny AV ČR. Díky tomu badatelé získají nadstandardní přístup k obsahu těchto digitálních knihoven, které obsahují 75 milionů stran ve 250 tisících dokumentů.

EURAXESS

Projekt „EURAXESS Česká republika 2019–2022“ (LT119006), který je finančně podporován MŠMT v rámci programu INTER-EXCELLENCE, podprogramu INTER-INFORM, byl řešen čtvrtým, závěrečným rokem. Hlavním cílem projektu bylo pokračování, rozvíjení a zkvalitňování služeb EURAXESS, které dlouhodobě vedou k významnému snížení administrativní zátěže spojené s mezinárodní vědecko-výzkumnou mobilitou.

Spolupráce s vysokými školami

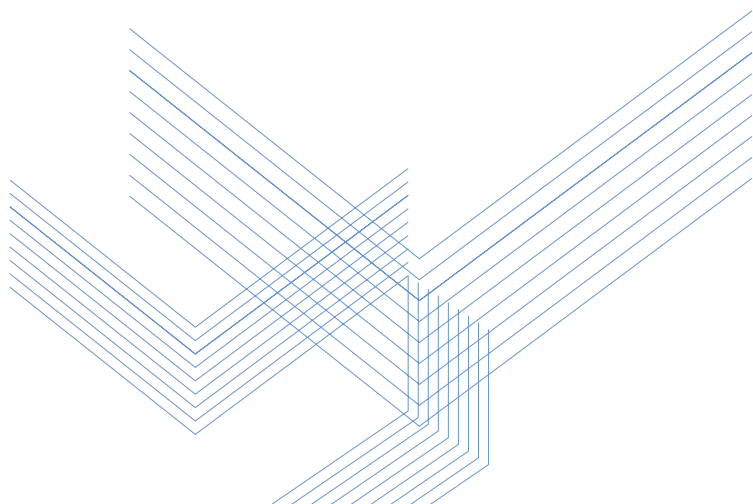
V rámci ČR představuje EURAXESS Česká republika zcela ojedinělé pracoviště, jehož zkušený tým denně pomáhá zahraničním odborníkům při vstupu do ČR a v záležitostech souvisejících s pobytem zde. Tyto služby jsou zároveň k dispozici zaměstnavatelům těchto pracovníků. Kromě poskytování kvalifikovaných informací, souvisejících zejména se vstupními podmínkami a dalšími administrativními náležitostmi, projekt řešil i prohlubování sociální integrace zahraničních VaVal pracovníků a jejich rodinných příslušníků prostřednictvím organizace kulturně-společenských setkání.

Další z priorit EURAXESS Česká republika bylo zvyšování povědomí o mezinárodní VaVal mobilitě formou informačních materiálů, seminářů, workshopů a konzultací, jejichž cílem bylo podávat aktuální informace nezbytné pro práci, studium i stáže všem pracovníkům, kteří pomáhají zajistit pobyt vědecko-výzkumných pracovníků v ČR.

Pracovníci KNAV se pravidelně podílejí na výuce bakalářských a magisterských programů v oborech dějiny knižní kultury a bibliometrie. V roce 2022 působili na Fakultě restaurování Univerzity Pardubice (předmět Vývoj knižní kultury III), na Varšavské univerzitě (předmět Basic Statistics in Excel) a na Ústavu informačních studií a knihovně FF UK (předměty: Knižní kultura I, Knihy jako válečná kořist, Aplikovaná scientometrie, Základy statistiky v Excelu, Informační věda II., Úvod do logiky a teoretické informatiky II, Kódování informací, Metody výzkumu). V roce 2022 vedli na ÚISK FFUK celkem sedm bakalářských a jednu diplomovou práci, dále oponovali jednu diplomovou a jednu bakalářskou práci.

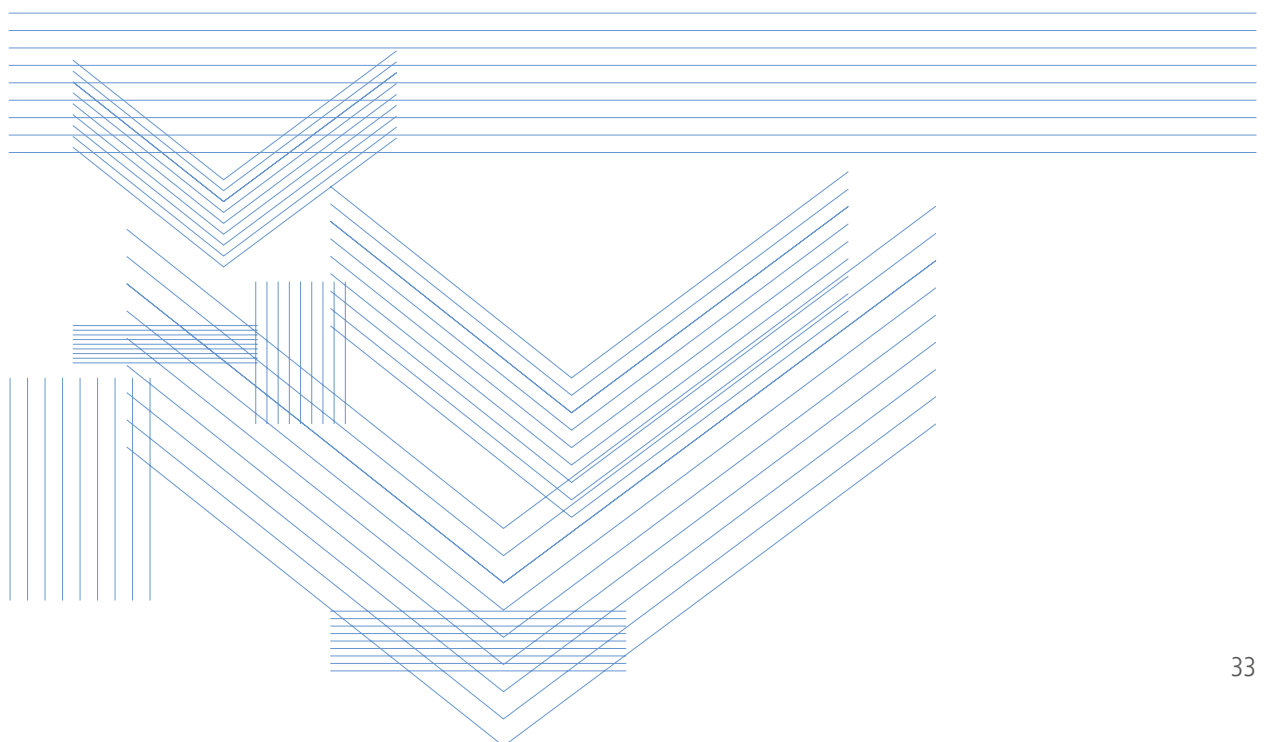
Recenzní posudky

Pracovníci KNAV vypracovali posudek na odbornou studii pro časopis *Bohemiae Occidentalis Historica*.

INFORMAČNÍ ZDROJE

Knihovní fond KNAV

Knihovna Akademie věd ČR je univerzální vědecká knihovna, která poskytuje informační podporu v oblasti vzdělávání, vědy a výzkumu institucím, vědeckým pracovníkům, odborníkům, studentům i široké veřejnosti. Profil fondu KNAV je zaměřen na dokumenty obsahující vědecké a odborné informace a na publikační činnost pracovníků AV ČR. Důraz je kladen na doplňování nejnovější české i zahraniční literatury v jednotlivých vědních oborech a uspokojování informačních potřeb uživatelů. V souladu s předmětem hlavní činnosti KNAV je skladba fondu zaměřena také na výzkum v oboru vědeckých informací a knihovnědy.

Akvizice

KNAV v roce 2022 cíleně doplňovala literaturu mapující výsledky výzkumu ústavů AV ČR a také literaturu se zaměřením na globální problémy, trendy a významné události, jako např. válka na Ukrajině, feminismus a klimatická změna. Uživatelé KNAV měli možnost podávat návrhy na zakoupení knih pomocí webového formuláře. V roce 2022 se KNAV zapojila do projektu Česká knihovna, díky čemuž obohatila svůj fond o čtrnáct českých knih v hodnotě 4 315 Kč.

V roce 2022 byl celkový přírůstek do knihovního fondu KNAV 3 542 knihovních jednotek. Odepsáno z důvodu dlouhodobé ztráty, špatného stavu nebo obsahové prověrky bylo 608 jednotek.

V rámci programu VISK 9/I – Rozvoj Souborného katalogu ČR (CASLIN) a souboru národních autorit bylo vytvořeno 6 000 záznamů článků.

Do historického fondu zakoupila KNAV třináct starých tisků. Bylo restaurováno sedm tisků (dva prvotisky a pět starých tisků) a s podporou dotačního programu VISK 4 bylo restaurováno dalších dvanáct tisků.

V roce 2022 předala KNAV 10 bm archiválií (cca 180 signatur) na základě mimoskarčáckého řízení do Archivu AV ČR. Uložení těchto archivních dokumentů z 17.–19. století a jejich následná evidence v celostátní archivní databázi PEVA zvýší jejich badatelskou dostupnost. KNAV do Archivu AV ČR dále předala i větší množství tiskařských štočků ze třicátých let 20. století, které vznikly činností Svazu okrašlovacího, jehož fond je v Archivu AV ČR uložen.

Elektronické knihy

KNAV v roce 2022 zakoupila 252 zahraničních e-knih, přičemž 143 e-knih pořídila formou modelu DDA (Demand Driven Acquisition). Tento nákup e-knih je založený na skutečných požadavcích uživatelů. Prostřednictvím tohoto modelu uživatelé knihovny provedli 131 krátkodobých e-výpůjček.

Na platformě ProQuest Ebook Central zpřístupňuje KNAV 143 e-knih, na platformě EBSCOhost 73 e-knih, 27 na SpringerLink, po jedné e-knize na platformě Brill Online a Oxford Reference, pět na platformě De Gruyter Online a dvě na ScienceDirect.

Celkem KNAV zakoupila 170 e-knih přes společnost Albertina Icome Praha, 73 přes Ebsco Information Services a 9 přes SUWECO.

Elektronické informační zdroje (EIZ)

KNAV zajišťuje správu, zpřístupňování a propagování EIZ v KNAV a spolupracuje v této oblasti s knihovnami ústavů AV ČR stejně jako s dalšími knihovnami v ČR. Během roku 2022 probíhala intenzivní spolupráce především s Národní technickou knihovnou (NTK) v rámci národního licenčního centra pro nákup elektronických informačních zdrojů CzechElib (www.czechelib.cz).

Akvizice elektronických informačních zdrojů v KNAV probíhá několika způsoby. Velká část zdrojů je získávána s finanční podporou z národního licenčního centra CzechElib vedeného v NTK, část z programu Ministerstva kultury ČR „VÍSK 8A – Veřejné a informační služby knihoven“. Přístup k ostatním EIZ je zajišťován na základě poptávky. Kromě předplácených zdrojů nabízí KNAV přístup také k vybraným volně dostupným EIZ. Přístup k dalším EIZ je zajišťován na základě poptávky. Díky CzechElib došlo v roce 2018 k pořízení Cambridge Journals FULL a Oxford Journals FULL – tedy k téměř kompletní produkci dvou velmi významných akademických nakladatelství. Od jara roku 2021 je také dostupná kompletní databáze Bookport, která obsahuje elektronické knihy převážně z produkce nakladatelství Grada, ale i dalších jako je např. Galén či JOTA. Od roku 2021 jsou v KNAV také dostupné tři knihovědné databáze a to Book History Online, Arkyves a Codices Vossian Latini Online. Od roku 2022 je pro všechny ústavy AV ČR nově dostupná také databáze PNAS (Proceedings of the National Academy of Sciences).

KNAV zajišťuje administrativně i finančně přístup do vybraných elektronických informačních zdrojů pro všechny ústavy AV ČR. Jedná se o páteřní zdroje Web of Science (včetně Citation Connections a analytického nástroje InCites), Scopus, EBSCO Academic Search Ultimate a Ebsco Business Source Ultimate, Emerald Premiere, ProQuest a téměř kompletní databáze JSTOR. Od roku 2022 k nim přibyl již zmíněný PNAS. Ke všem EIZ, kde to umožňují licence, je pro registrované uživatele KNAV možný vzdálený přístup.

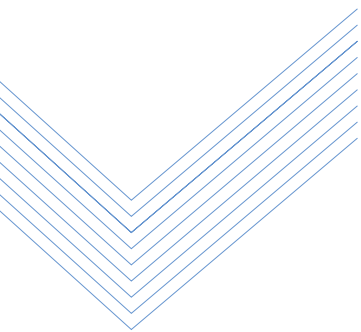
Informační podpora AV ČR

ScholarOne Manuscripts

V redakčním systému ScholarOne Manuscripts byl v roce 2022 administrován roční rozpočet čtyř redakcí ústavních periodik.

Open Access / Open Science

V roce 2022 pokračovala aktivní činnost zástupců Oddělení bibliometrie a scientometrie (BaS) v pracovních skupinách pro správu výzkumných dat v České republice (WG-RDM Research Data Management). Na konci roku 2022 vzniklo v KNAV Oddělení pro otevřenou vědu. Otevřená věda je pojem, kterému je v poslední době celosvětově věnována velká pozornost. Zjednodušeně jde o to, aby bylo vědecké

poznání otevřeně dostupné, přístupné, opakovaně použitelné a vědecké výzkumné praktiky transparentní. Základní pilíře otevřené vědy jsou otevřený přístup k publikacím a výzkumným datům. Pracovníci oddělení budou sledovat mezinárodní dění a aktivně se zapojovat při budování národní datové infrastruktury v České republice, aby mohli být v součinnosti s dalšími odděleními KNAV prakticky nápomocní pracovníkům ústavů AV ČR. V roce 2022 národní licenční centrum CzechELib (Národní technická knihovna) začala uzavírat transformační smlouvy s některými vydavatelii. Do konce roku 2022 jich bylo uzavřeno 6 z plánovaného počtu 14 smluv, detaily včetně počtu tokenů a manuálů pro autory budou publikovány až v prvním čtvrtletí roku 2023.

KNAV je aktivně zapojena do Komise pro vědecké informace a open science AV ČR, v minulém roce zajistila přípravu většiny projednávaných podkladů. Významnou roli hraje KNAV při koordinaci zapojení Akademie věd do velkého infrastrukturního projektu na vytvoření NRP – Národní repozitářové platformy. Spolupracuje se zástupci ústavů všech tří oblastí věd AV ČR a Střediskem společných činností AV ČR na vytvoření univerzálního datového repozitáře, který bude nedílnou součástí NRP.

Bibliometrie a scientometrie, databáze ASEP

Všechny moduly systému ASEP (databáze, webové formuláře, Repozitáře ASEP, Analytika ASEP) byly v průběhu roku aktualizovány, upravovány a rozšiřovány dle potřeby i s přihlédnutím na požadavky uživatelů. Velká změna nastala v předání souborů do RIV, neboť soubory musí předávat zpracovatel ústavu v systému VaVER. V důsledku toho muselo být změněno workflow předávání nových záznamů, oprav i mazání v ASEP. Zvláštní pozornost byla věnována Datovému repozitáři ASEP, který není dosud mnoho využíván, ale předpokládáme, že se vzrůstajícími požadavky poskytovatelů finanční podpory na uložení dat bude pro určitý typ datových souborů vhodným úložištěm. Bylo doplněno verzování dat, perzistentní identifikátory byly rozšířeny o identifikaci DOI a ROR a upraveno workflow. BaS zajistilo výpočty časopiseckých a citačních indikátorů pro bibliometrické výstupy zveřejněné na Analytikách ASEP, aktualizaci afilačních vyhledávacích dotazů a jmenných forem afilací ústavů ve WOS a SCOPUS.

Informace pro uživatele systému ASEP jsou zveřejněny na pravidelně aktualizovaných stránkách: www.lib.cas.cz/asep. Zvláštní podpora je věnována administrátorům ústavů (zpracovatelům), kteří mají k dispozici podporu online, školení a semináře. Na sedmi ústavech se vyměnili v průběhu roku 2022 zpracovatelé, každému zpracovateli byla poskytnuta dvě individuální školení.

Byly uspořádány dva semináře ASEP pro zpracovatele. Přednášky ze seminářů byly nahrávány a zveřejněny na webových stránkách ASEP. Mohou je využít nejen zpracovatelé, kteří se nemohli prezenčně zúčastnit, ale i další uživatelé systému, neboť kromě pokynů ke zpracování jsou zde i další informace, které se týkají perzistentních identifikátorů, publikování v predátorských časopisech, datových repozitářů, bibliometrie a otevřené vědy.

Oddělení BaS poskytovalo i v roce 2022 ústavům a nakladatelům AV ČR konzultační činnost z okruhů scientometrie, Web of Science a Scopus, hodnocení vědy, M17+ a z oblasti časopiseckých metrik.

Databáze ASEP – počet uložených záznamů (31.12. 2022)

Celkový počet záznamů v databázi	327 567
Počet nově vytvořených záznamů sběr 2022	11 115
Počet záznamů odevzdaných do RIV v roce 2022	9 171

Repozitář plných textů (31.12. 2022)

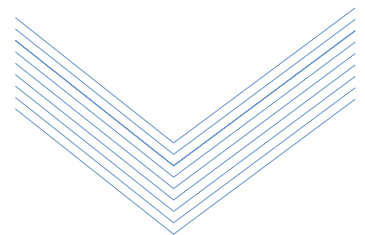
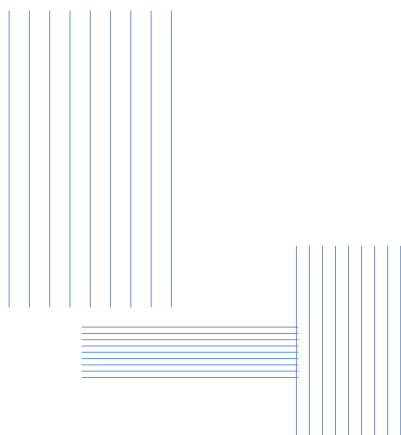
	Celkem	2022
Počet uložených plných textů	30 157	3 155
Počet stažených plných textů INTRANET	124 915	9 198
Počet stažených plných textů INTERNET	50 130	2 585
Počet vyžádaných plných textů	620	77

Záznamy z ASEP, které si další systémy automaticky stahují přes protokol OAI-PMH

System	Druhy dokumentů	Podmínka pro stažení	Počet (31. 2. 2022)
Národní úložiště šedé literatury (NUŠL)	Konferenční příspěvky, konferenční sborníky, výzkumné zprávy, certifikované metodiky.	Druh dokumentu, země vydání ČR	32 879
OpenAIRE	Článek v periodiku, kniha, kapitola v knize, konferenční příspěvek, abstrakt, výzkumná zpráva, patent	Druh dokumentu, plný text uložen v repozitáři ASEP, rok vydání 2005–2022	18 512

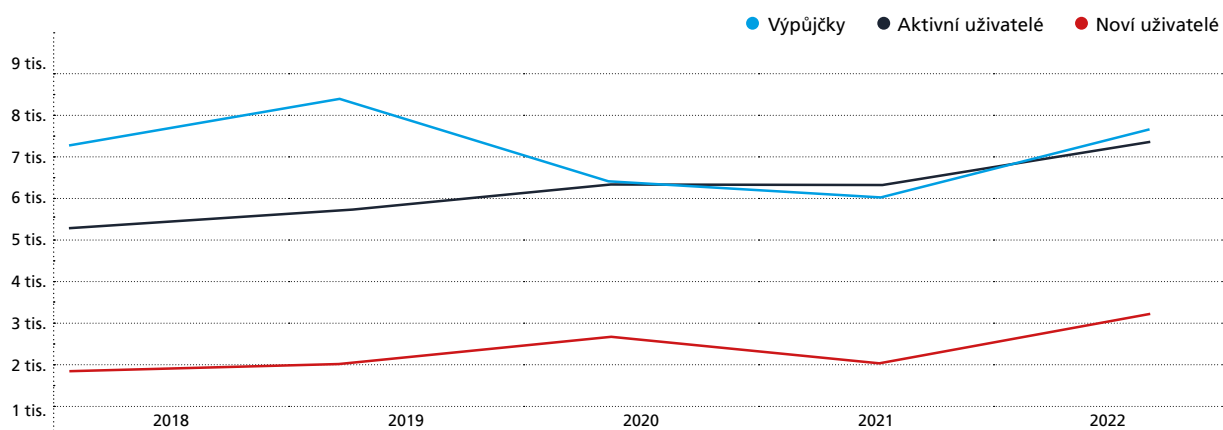

SLUŽBY

Služby pro uživatele a veřejnost

KNAV byla v roce 2022 po dvou předchozích letech otevřena v běžném provozu bez různých omezení a uzavírek. Poskytované služby se postupně vrací do předcovidových hodnot. Jeden parametr se ale vymyká, díky on-line registraci, která funguje od roku 2015, KNAV během pandemie neztratila své uživatele, ale naopak se její „čtenářská obec“ rozrůstá, jak je vidět na přiložené vizualizaci. Dalším ukazatelem možného vývoje je, že již více než 40 % uživatelů využívá KNAV pouze elektronicky. Na druhé straně je početná skupina, která využívá pobytových služeb – ke konci roku byla často naplněna kapacita studijních míst. KNAV pokračuje v digitalizaci služeb a odstraňování bariér v jejich používání.

Vypůjčky, aktivní uživatelé a noví uživatelé

Služby pro pracoviště AV ČR a další instituce

Knihovní systém ALEPH

KNAV trvale zajišťuje vývoj a správu knihovního informačního systému Aleph. Systém Aleph byl v roce 2022 využíván 50 knihovnami ústavů AV ČR (včetně poboček) pro online katalog, online výpůjčku provozovalo 31 knihoven. Některé knihovny mají v katalogu KNAV specializované databáze – článkové bibliografie, báze hudebnin, báze časopisů. Všechny knihovny vystavují svá data přes webové rozhraní systému Aleph, některé vystavují zvláště i své dílčí a speciální báze. V Souborném katalogu AV ČR bylo na konci roku 2022 více než 2,67 milionu záznamů, společná báze článků AV ČR obsahovala přes 910 tisíc záznamů. Během roku probíhaly přípravy a následně samotný přechod na vyšší verzi systému Aleph. Uskutečnila se řada jednání ohledně potenciální změny knihovního systému. Průběžně byly zhotovovány podklady pro opravy dat a pro statistiky.

Metodická podpora

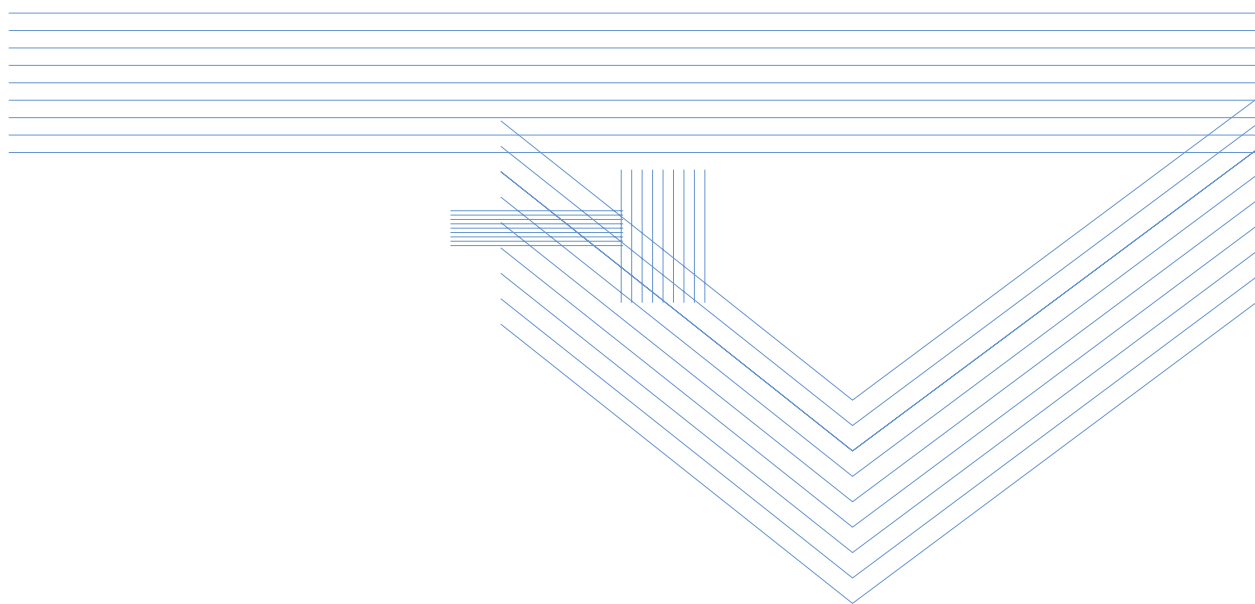
KNAV poskytovala podporu při školení pracovníků ústavů AV ČR na práci se systémem a školení katalogizace v MARC21. Dále zajišťovala metodickou podporu – na stránkách podpory jsou k dispozici návody a manuály, byla poskytována emailová i telefonická podpora. KNAV zajišťovala řešení problémů v systému s jeho distributorem a poskytovala ústavním knihovnám podporu při konverzi dat z jiných systémů a při průběžných opravách dat.

Sdílení záznamů z Alephu a vytváření autoritní báze

Pravidelně byly zasílány týdenní dávky nových záznamů knihoven ústavů AV ČR do Souborného katalogu NK ČR. Vlastní kontroly byly upravovány a rozšiřovány před odesláním tak, aby se předešlo nejčastěji se vyskytujícím chybám a záznamy za AV ČR byly kvalitnější a s menší chybovostí. Do souborné databáze ANL byly zasílány analytické záznamy vznikající v KNAV. Letos naposledy byl předáván výběr záznamů KNAV a dalších akademických knihoven do projektu GEOBIBLINE – Databáze Geografická bibliografie ČR online. KNAV spolupracovala na budování Národní báze autorit, počet autoritních záznamů byl na konci roku téměř 1,2 milionu. KNAV je trvale součástí projektu Centrální portál knihoven.

VZDĚLÁVACÍ A VĚDECKO-POPULARIZAČNÍ AKTIVITY

Vzdělávací aktivity

Skoček, Jakub. Pavlík, Jiří. Institucionální přihlášení (Shibboleth) u elektronických informačních zdrojů. Národní technická knihovna, Technická 6, Praha 6, 24. 10. 2022

Burešová, Iva. Melichová, Tereza. Skoček, Jakub. Kurz základů vědecké práce (Moderní informační zdroje pro vědu, výzkum a vzdělávání). Národní 3, Praha 1, 26. 1., 23. 3., 8. 6. a 9. 11. 2022

Kučerová, Markéta. Proměna Dafné [workshop]. Čáslav, Nova Forma, 26. 6. 2022
Kučerová, Markéta. O Ovidiovi, Proměnách, ilustracích v historických tiscích

[beseda]. Račí Údolí, Kolébka. Festival českého jazyka, řeči a literatury, 28. 9. 2022

Mediální a vědecko- popularizační aktivity

Knihovědní detektivové

V roce 2022 KNAV dokončila a zpřístupnila popularizační projekt Knihovědní detektivové (www.knihovedni-detektivove.cz). Tato vědecko-popularizační série se v sedmi dílech zaměřuje na různé aspekty knižní kultury i informační vědy a zároveň atraktivním způsobem popularizuje obor knihověda a práci knihovědce. Současně propaguje staré tisky z historického knihovního fondu prostřednictvím moderních prostředků (video animace, podcast, doprovodné texty). Tento ojedinělý projekt byl slavnostně představen na samostatném komponovaném večeru v KNAV a na několika odborných setkáních (seminář knihovníků muzeí a galerií, konference Bibliotheca Antiqua). Seriál Knihovědní detektivové byl představen i v rámci celoakademického projektu Otevřená věda (Škola českého jazyka pro pedagogy): odborní garanti projektu seznámili přítomné s možnostmi jeho využití při středoškolské výuce a připravili tři praktické workshopy.

Jelínková, A., Kučerová, M., Sladká, V., Veselá, L., Vráblíková, V., Žáčková, H.: I vy se můžete stát knihovědním detektivem [prezentace]. Praha, Škola českého jazyka a literatury pro pedagogy (Otevřená věda), 5. 10. 2022

Kučerová, M.: Co nás učíš, Narcisi? [workshop]. Praha, Škola českého jazyka a literatury pro pedagogy (Otevřená věda), 5. 10. 2022

Sladká, V.: Knihovědní detektivové v digitálním světě [workshop]. Praha, Škola českého jazyka a literatury pro pedagogy (Otevřená věda), 5. 10. 2022

Sladká, V.: Příběh vynálezce knihtisku – storytelling ve výuce [workshop]. Praha, Škola českého jazyka a literatury pro pedagogy (Otevřená věda), 5. 10. 2022

Žáčková, H.: Čtenářské možnosti překladů a adaptací [workshop]. Praha, Škola českého jazyka a literatury pro pedagogy (Otevřená věda), 5. 10. 2022

IluStory (online, od 23. 5. 2022 do 20. 7. 2022)

Třetí ročník literární soutěže IluStory měl opět jako soutěžní zadání konkrétní ilustraci z Ovidiových Proměn, na jejíž motivy měli soutěžící napsat povídku. V roce 2022 to byl známý příběh sochaře Pygmalióna.

Celkem bylo do soutěže přijato 223 povídek, které splňovaly pravidla soutěže. Šest nejlepších autorů/autorek bylo odměněno kurzy tvůrčího psaní a poukazy na nákup v knihkupectví Academia. O vítězích rozhodovala porota v čele s Ing. Magdalénou Veckovou, ředitelkou Knihovny AV ČR.

Soutěž byla doplněna popularizačním animovaným videem Příběh Pygmalióna (dostupné na YouTube), který byl představen široké veřejnosti prostřednictvím webu a sociálních sítí.

Noc vědců (30. 9. 2022)

Knihovna AV ČR nabídla v rámci tradiční celorepublikové popularizační akce následující program:

- původní zvukovou kompozici Knihudba aneb Jak zní hudba, která byla umístěna v prostorách bývalého bankovního trezoru (dnes lístkového katalogu);
- výstavu knižních ilustrací z Ovidiovy knihy Proměn převedených do stereoskopického (3D) formátu;
- a konečně hybridní (multiformátovou) performanci Propojme se včera v podání progresivního tanečního souboru Tantehorse, která spojila vědeckou přednášku Alice Koubové s tanečním vystoupením (viz Propojme se včera).

Programu KNAV se během Noci vědců zúčastnilo zhruba 500 návštěvníků.

Týden Akademie věd ČR (31. 10. 2022)

Programu KNAV se během Týdne Akademie věd zúčastnilo zhruba 150 návštěvníků. Vedle tradičních exkurzí ve studovně KNAV na Národní bylo návštěvníkům představeno deset „nej“ knih z fondu knihovny (nejmagičtější, nejpodivnější, nejstarší, nejvzácnější apod.), mimo jiné například Mattioliho herbář či ilustrovaný astronomický prvotisk z dílny světoznámého tiskaře Erharda Ratdolta. Prezentace jednotlivých titulů si vzaly na starosti knihovědkyně Markéta Kučerová a Helena Žáčková, které prezentované knihy rovněž vybraly.

Kučerová, M., Žáčková, H. Top 10 z fondu Knihovny AV ČR [přednáška]. Praha, Týden Akademie věd ČR, 31. 10. 2022 – 6. 11. 2022. Dostupné z: <https://www.tydenavcr.cz/program/akce?id=4780&a=top-10-z-fondu-knihovny-av-cr>

Propojme se včera (19.–21. 9., 30. 9. a 22. 11.)

V druhé půli roku 2022 se hlavní studovna KNAV stala opakovaně (celkově pětkrát) dějištěm působivé performance Propojme se včera v podání tanečního souboru a fyzického divadla Tantehorse.

Představení, které kombinovalo soudobou taneční choreografií s vědeckou přednáškou filosofky Alice Koubové, bylo součástí širšího projektu Strategie AV21 „Odolná společnost pro 21. století“ realizovaného Akademií věd ČR, jehož cílem je „je zkoumat a prakticky ověřovat systémové předpoklady, zdroje a nástroje společenské odolnosti vůči krizím různé povahy, především pak těm, kterým česká společnost v současnosti čelí nebo může čelit ve 21. století“.

Koncepčně a režijně za představením stály Markéta Vacovská, Miřenka Čechová, Alice Koubová.

Exkurze

KNAV připravila prezentaci vybraných starých a vzácných tisků pro Společnost nizozemských bibliofilů (Nederlands Genootschap van Bibliofielen). Kromě exkurze do studovny a prostor KNAV se nizozemští hosté podrobně seznámili s dvaceti vzácnými rukopisy a tisky z fondu KNAV. 29. 8. 2022.

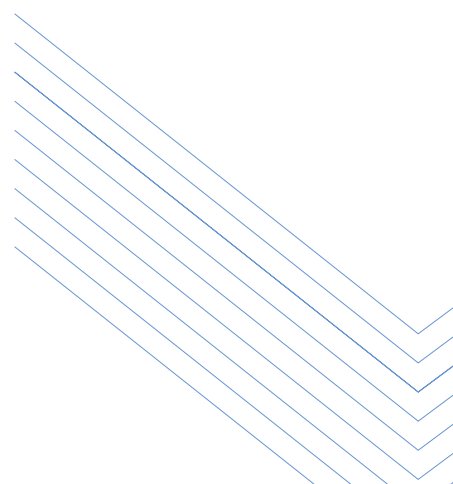
Workshopy

„OMG, ne! Národní obrození už znovu nesnesu!“, KNAV, 21. 11. 2022. Doprovodný workshop k popularizačnímu seriálu Knihovědní detektivové pro studenty gymnázia v Mimoni.

Gutenberg – první podnikatel v oblasti informačních technologií, KNAV 20. 12. 2022. Workshop k popularizačnímu seriálu Knihovědní detektivové pro studenty gymnázia ve Svitavách.

KNAV v roce 2022 zapůjčila panelovou výstavu Knihy v době panování Rudolfa II. (Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě).

Z historického fondu KNAV byla zapůjčena faksimile Martinické bible na výstavu Gotteskrieger und Reformier. Kampf um den rechten Glauben rund um Wien im 15. Jahrhundert v Stiftsmuseum Klosterneuburg v Rakousku.

Napsali o nás

V e-magazínu AB / Akademický bulletin (vydává Akademie věd ČR) vyšel obsáhlý rozhovor s ředitelkou knihovny Ing. Magdalénou Veckovou. Osovým tématem rozhovoru byly výzvy, jimž musí knihovna čelit v éře „jedniček a nul“ – konkrétně digitalizace početného fondu nebo predátorské praktiky při publikování odborných textů. Rozhovor rovněž představuje práci Knihovědného oddělení, některé výrazné popularizační projekty (Knihovědní detektivové) a konečně výhled do budoucího směřování knihovny.

dostupné z: <https://pdf.avcr.cz/AB/2022-08/#page=1>

V tištěném magazínu A / Věda a výzkum (vydává Akademie věd ČR) se objevil několikastránkový profil Depozitáře a Digitalizačního centra v obci Jenštejn. Článek představuje stručnou historii obou pracovišť, jejich účel a poslání, seznamuje s počtem uchovávaných titulů, technickým vybavením apod. Nechybí ani bohatý obrazový doprovod.

dostupné z: <https://pdf.avcr.cz/A/2022-03/#page=1>

EDIČNÍ ČINNOST

Vydávání *periodik*

Knihy a dějiny

KNAV vydává odborný recenzovaný časopis *Knihy a dějiny* (www.knihyadejiny.cz) zaměřený na publikování výsledků bádání v oblasti dějin české knižní kultury do poloviny 19. století. Od roku 2017 časopis vychází souběžně s tištěnou podobou také v režimu Open Access. V nedávné době prošel časopis řadou změn, které vedly k jeho většímu zviditelnění v odborných kruzích včetně zahraničních (překlad klíčové studie do anglického jazyka, zpřístupnění recenzí v mezinárodní databázi recensio.net). Časopis je evidován v databázích ERIH+ a CEJSH a nově byl v roce 2021 zařazen do světově uznávané mezinárodní abstraktové a citační databáze Scopus.

Informace

KNAV dále vydává online časopis *INFORMACE* (www.knav.cz/informace), který představuje odborné činnosti KNAV. Je určen zejména pracovníkům knihoven ústavů AV ČR a dalším knihovnickým profesionálům.

ČLENSTVÍ

V ODBORNÝCH ORGANIZACÍCH

Členství a spolupráce

Členství KNAV v tuzemských organizacích

SKIP – Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR
SDRUK – Sdružení knihoven ČR

Členství KNAV v mezinárodních organizacích

CASLIN – Czech and Slovak Library Information Network
ELAG – European Library Automation Group
SUAleph – sdružení institucí z České a Slovenské republiky, které jsou uživateli produktů firmy Ex Libris.
Gesellschaft für Buchforschung in Österreich – Společnost pro knihovědu v Rakousku
IFLA – International Federation of Library Associations and Institution
LIBER – Ligue des bibliothèques européennes de recherche

Mezinárodní aktivity a spolupráce

KNAV je partnerem projektu Europeana prostřednictvím Europeana Network a od roku 2019 plní roli akreditovaného agregátora pro novodobé dokumenty (od roku 1801 po současnost), přičemž je členem Europeana Aggregators Forum.

KNAV je partnerem projektu EOD (eBooks on Demand), který na požádání zajišťuje placenou digitalizaci dokumentů starších sto let.

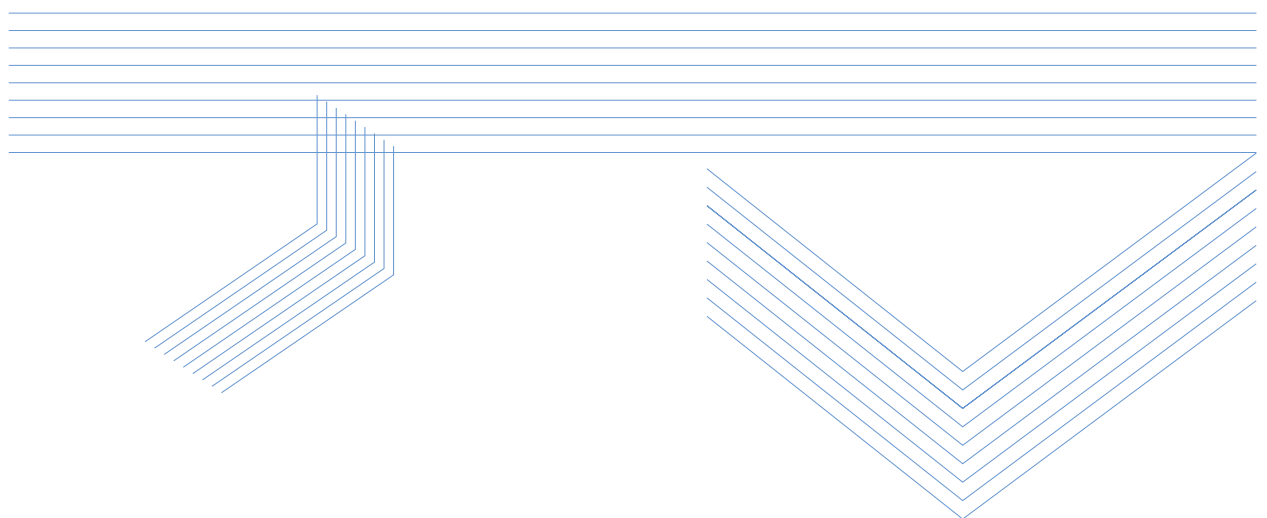
KNAV se zapojila do evropského projektu EODOPEN – eBooks-On-Demand-Network Opening Publications for European Netizens, který si klade za cíl zpřístupnit publikace z 20. a 21. století v digitální podobě pro širokou veřejnost. Již zdigitalizované knihy jsou volně dostupné v Digitální knihovně AV ČR ve sbírce EODOPEN.

KNAV je zapojena do výzkumné infrastruktury LINDAT/CLARIAH-CZ (www.lindat.cz) podporované MŠMT (projekt č. LM2018101). Prostřednictvím LINDAT/CLARIAH-CZ je KNAV zapojena do evropské infrastruktury pro digital humanities DARIAH ERIC (www.dariah.eu).

EKONOMICKÉ UKAZATELE A STATISTIKY

Rozpočet

KNAV je financována ze státního rozpočtu prostřednictvím zřizovatele, dále z grantů od různých poskytovatelů (zejména MK ČR a MŠMT). Vlastní činností získává výnosy z uživatelských poplatků, rešeršních, reprografických a knihařských služeb pro uživatele a ústavy AV ČR. Do této kategorie rovněž spadají výnosy za správu databází a za externí zakázky digitalizačního centra.

Náklady a výnosy KNAV se v průběhu roku 2022 vyvíjely v závislosti na přidělu prostředků ze státního rozpočtu od zřizovatele, získání grantů zejména na výzkum a vývoj od poskytovatelů mimo AV ČR a z prostředků získaných vlastní činností. Výsledek hospodaření KNAV za rok 2022 je patrný z následujícího přehledu (v Kč):

Náklady celkem	118 685 151
<i>z toho vybrané významné položky:</i>	
Spotřeba materiálu, PHM, DHM	2 012 718
Spotřeba energií a ost. neskl. dodávek	2 718 981
Služby (bez inf. zdrojů)	18 055 574
Informační zdroje	15 855 621
Osobní náklady	65 818 413
Výnosy celkem	119 648 018
<i>z toho vybrané významné položky:</i>	
Tržby za vlastní výkony (služby, zboží)	3 102 974
Provozní dotace od zřizovatele	66 289 423
Dotace od zřizovatele na nákup informačních zdrojů	16 100 000
Účelové prostředky (MK, MŠMT, EU)	23 105 260
Výsledek hospodaření	962 867

Hodnocení nákladů

Z hlediska struktury nákladů KNAV představovaly hlavní položku osobní náklady. Neméně významnými jsou položky nákladů na podporu informačních zdrojů, jejíž součástí je nákup knih a časopisů a zajištění přístupů do elektronických informačních zdrojů (EIZ) a služeb.

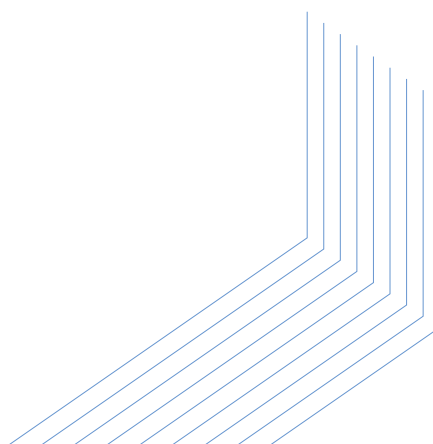
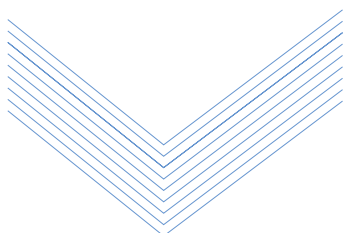
Přehled nákladů KNAV na nákup literatury a EIZ (vč. poplatků za využívání) financovaných z dotace AV ČR poskytuje následující tabulka (v Kč):

Položka	Náklad
Tištěné monografie české	402 454
Tištěné monografie zahraniční	587 110
E-knihy zahraniční	1 691 537
Časopisy české	116 576
Časopisy zahraniční	72 606
Elektron. inf. zdroje – databáze	12 631 534
Restaurátorské práce	300 000
Digitalizace	53 804
Celkem	15 855 621

Nspotřebované finanční prostředky byly převedeny do fondu účelově určených prostředků a budou využity na nákup literatury a EIZ v následujícím období.

V roce 2022 zajišťovala KNAV přístupy do elektronických databází a informačních zdrojů pro uživatele AV ČR v celkové hodnotě 31 343 tis. Kč. Některé EIZ byly spolufinancovány z OP VVV (CzechELib), MK ČR nebo přímo konkrétními pracovišti AV ČR.

KNAV získala v roce 2022 knižní dary v hodnotě 343,5 tis. Kč.

Hodnocení výnosů

Hlavním zdrojem výnosů KNAV, které představují 88,17 %, jsou dotace ze státního rozpočtu na podporu výzkumných organizací a zajištění jejich činnosti poskytované prostřednictvím zřizovatele a dále granty poskytované subjekty mimo AV ČR. Menší měrou se na výnosech podílely tržby za vlastní výkony, úroky a kurzové zisky.

Financování projektů

Poskytovatel	Program	Částka v Kč
MK ČR	VISK	3 727 000
MK ČR	NAKI II	8 150 820
TA ČR	ÉTA	852 680
GA ČR	Podpora standardních grantových projektů základního výzkumu	1 311 000
MŠMT ČR	INTER-EXCELLENCE	5 325 000
MŠMT ČR	Velké infrastruktury	2 362 000
MŠMT	OP VVV	41 302
Creative Europe	Culture	481 592
MF ČR	FM EHP/Norska 2014–2021	853 866
Celkem		23 105 260

Ivestice

V roce 2022 disponovala KNAV investičními finančními prostředky ve výši 7 815 tis. Kč, z nichž 3 130 tis. Kč činila dotace od zřizovatele, 24 tis. Kč bylo čerpáno z fondu účelově určených prostředků a 4 661 tis. Kč získala KNAV z OP VVV. Finanční prostředky byly využity především na rozšíření virtualizační infrastruktury, rozšíření kapacity depozitáře Jenštejn, realizaci třetí etapy modernizace elektronické požární signalizace v Jenštejně, dokončení implementace spisové služby v rámci nového ekonomicko-informačního systému a pořízení projektové dokumentace plynového hasicího zařízení pro depozitáře v areálu Jenštejn. Dále byly pořízeny různé přístroje a zařízení.

Finanční audit

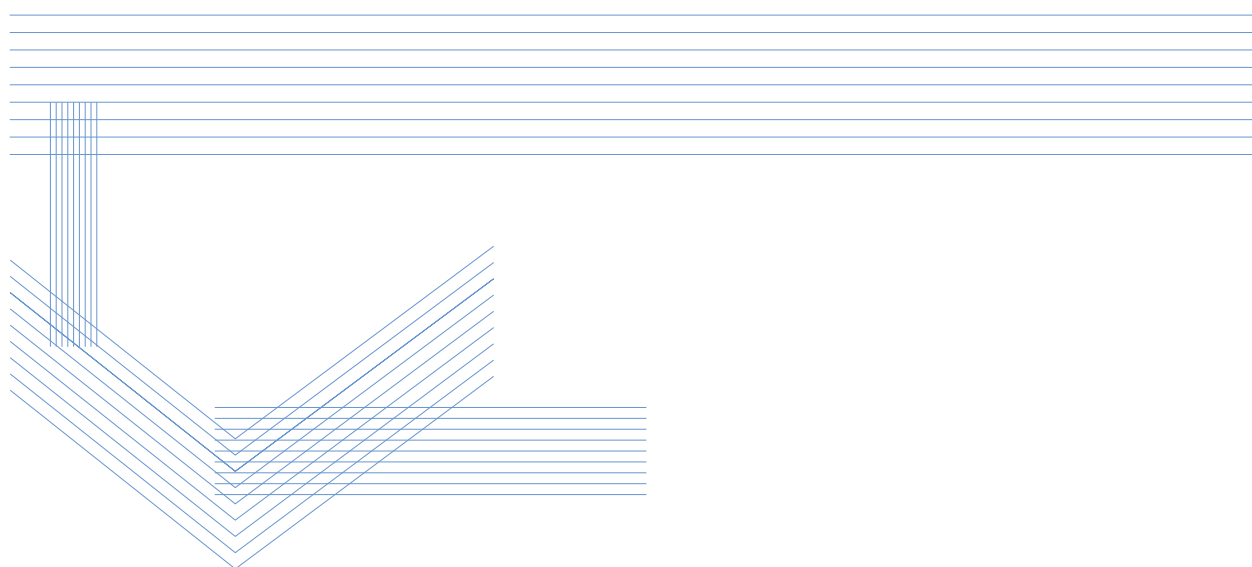
Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření

Hospodaření KNAV je každoročně podrobena finančnímu auditu. Výrok auditora k hospodaření za rok 2021 byl bez výhrad, proto nebylo v roce 2022 nutné přijímat opatření k odstranění nedostatků.

KNIHOVNA

AVČR

PŘEDPOKLÁDANÝ VÝVOJ ČINNOSTI PRACOVISŤE

Strategické cíle KNAV pro nadcházející období, kromě zajištění trvalého rozvoje a udržitelnosti a napojení na národní i mezinárodní síť, lze shrnout do několika tematických okruhů, které tvoří vzájemně provázaný celek udržující významné postavení KNAV mezi předními českými knihovnami i výraznou viditelnost KNAV v mezinárodním měřítku.

Knihovědný výzkum

V návaznosti na dosavadní činnost a současný výzkumný záměr bude pokračovat základní i aplikovaný výzkum v oblasti dějin české knižní kultury. KNAV bude pokračovat v systematickém bibliografickém zpracování pramenů i odborné literatury vztahující se k přehledu cizojazyčné bohemikální produkce českých, moravských i zahraničních tiskáren v 15.–18. století a v jejím zpřístupňování. V roce 2023 bude zahájeno databázové zpřístupnění obsahových a autorských bohemik vydaných v zahraničí. Dále bude realizován export dat české národní retrospektivní bibliografie starých tisků (data z databází BCBT a KPS sdružených v portálu Knihověda.cz) a také historického fondu KNAV do mezinárodních databází ISTC (Incunabula Short Title Catalog) a USTC (Universal Short Title Catalog) a HPB (Heritage of the Printed Book Database) spravované CERL. Stálou péčí je nutné věnovat údržbě infrastruktury Knihověda.cz.

Základní výzkum knižní kultury se bude nadále věnovat vybraným okruhům z oblasti dějin české knižní kultury (knižní ilustrace, výzkum hebrejského knihtisku na Moravě, tiskárny Jednoty bratrské, švédská knižní kořist z českých zemí 1646–1648 a výzkum rukopisů v době Rudolfa II.). V rámci probíhajícího projektu E-ilustrace se prohloubí spolupráce s FF UK formou společných workshopů. Díky novému konsorciálnímu projektu Kořeny a plody evropské vědy v českých, moravských a slezských historických knihovních fondech, který bude zahájen v roce 2023, bude vůbec poprvé věnována odborná pozornost provenienční skladbě historicky významné části knižního fondu – Královské české společnosti nauk.

KNAV bude pokračovat ve vydávání recenzovaného periodika *Knihy a dějiny*, které získalo renomé mezi odbornými knihovědnými časopisy i díky nedávnému zařazení do prestižní abstraktové a citační databáze Scopus.

Provozování informačních systémů

KNAV bude zabezpečovat provozování a rozvoj informační infrastruktury založené na virtualizaci nezbytné pro chod klíčových informačních systémů a služeb, které poskytuje ústavům AV ČR a uživatelům KNAV. V roce 2023 bude připravena strategie dalšího rozvoje této infrastruktury s ohledem na zajištění její komplexní obměny v následujících letech. Současně bude s pomocí institucionálního a účelového financování pracovat na průběžném rozvoji provozovaných klíčových informačních systémů, databází, repozitářů a digitálních knihoven, mezi něž patří zejména Repozitář ASEP, knihovní informační systém Aleph a Digitální knihovna AV ČR.

Rok 2023 bude klíčový vzhledem k plánům zapojit se do aktivit, které by měly být podpořeny z OP JAK MŠMT. Jedná se zejména o možnou spolupráci při přípravě a realizaci projektů CARDS/PNG a EOSC-CZ. První z projektů by měl umožnit kvalitativně vyšší zajištění přístupu k informačním zdrojům knihoven v digitální i tištěné podobě, a to zejména pro oblast VaVal, druhý projekt by měl zajistit podporu open

science a budování národní repozitářové platformy pro vědecká data. Do přípravy obou projektů byla KNAV zapojena již v roce 2022. Rok 2023 je plánován jako první rok řešení těchto projektů, v případě jejich schválení a podpory. Případné zapojení KNAV do těchto projektů bude významně ovlivňovat rozvoj a provozování informačních systémů KNAV a poskytování služeb vědecké komunitě.

Pokračovat bude rozvoj softwarových nástrojů a systémů spojených zejména s oblastí digital humanities. Mezi ně patří INDIHU Exhibition – systém pro vytváření virtuálních výstav, který je podpořen z tzv. „norských fondů“ a software HIKO, což je systém pro evidenci korespondence historických osobností, jehož rozvoj bude podpořen z nového projektu „Network of Letters (NETLET) – Korespondence intelektuálních elit v přelomových dobách českých dějin z digitální perspektivy“ z programu MK ČR NAKI III. Pro humanitně orientovaný výzkum pomocí digitálních metod slouží také nástroje pro data mining z digitálních knihoven vyvinuté v rámci projektu DL4DH, tyto nástroje budou v roce 2023 nasazeny v KNAV do produkce nad Digitální knihovnou AV ČR. Rozvoj pokročilých řešení pro digitalizaci a pro využití obsahu digitálních knihoven přinesou dva nové projekty podpořené z programu MK ČR NAKI III. Jedná se o pětileté projekty „Smart digilinka – strojové učení pro digitalizaci tištěného dědictví“ a „Orbis Pictus – oživení knihy pro kulturní a kreativní odvětví“, jejichž řešení začne v roce 2023.

Informační podpora AV

V roce 2023 je plánována nová webová aplikace Analytika ASEP. Nová aplikace nabídne přehlednější uživatelské prostředí, úpravy aplikace budou založeny na uživatelských požadavcích a zkušenostech z hodnocení v roce 2020.

Depozitář a péče o fondy

V souvislosti se správou klasických informačních zdrojů v tištěné formě je důležitá funkce depozitáře v Jenštejně, který pojme 37 900 běžných metrů knižního fondu. Kromě KNAV ho využívají ústavy AV ČR i některé další knihovny, přičemž stávající kapacita depozitáře se již i po rozšíření kapacity v roce 2022 naplnila. KNAV bude usilovat o zahájení první etapy dalšího rozvoje areálu výstavbou nového depozitáře, kde bude zčásti vytvořen úložný prostor pro ukládání historického fondu.

V oblasti správy historického knižního fondu se KNAV zaměří na konzervaci a restaurování vybraných exemplářů vzácných tisků včetně zajištění ochranných obalů na vybrané vzácné tisky. Fond bude nadále výběrově digitalizován a s podrobnými metadaty zpřístupňován prostřednictvím Digitální knihovny AV ČR. KNAV se bude i nadále věnovat různým formám širší popularizace svého historického fondu a odborné práce s ním, například prostřednictvím ukázek vzácných tisků během Týdne AV ČR a účasti na besedách a workshopech.

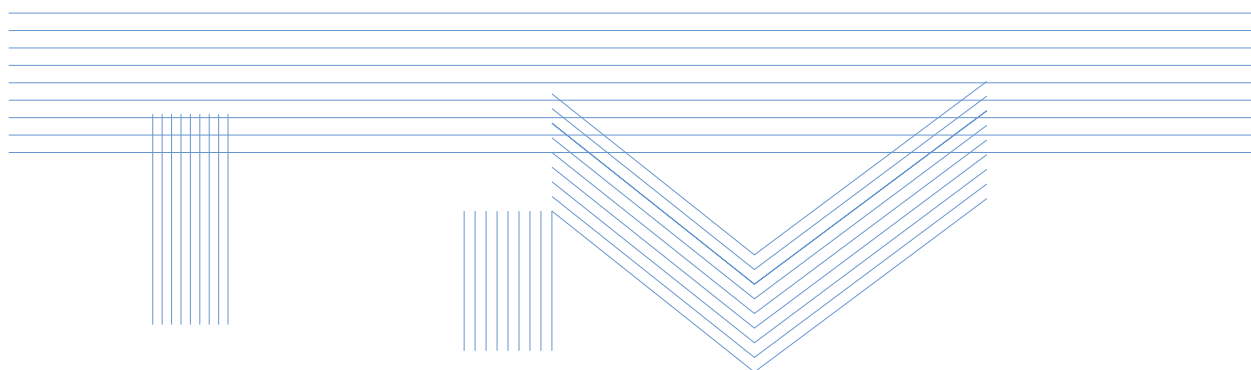
Služby uživatelům

KNAV pokračuje ve změnách nastartovaných v minulém roce, zejména v implementaci registrace prostřednictvím BankID. Další rozvíjenou službou je obohacení záznamů v katalogu o odkazy do digitálních knihoven ČR s volným přístupem nebo po přihlášení uživatelů KNAV. V neposlední řadě KNAV začíná s postupným přechodem k virtualizaci uživatelských karet a opuštění těch plastových.

DALŠÍ INFORMACE

Změny

zřizovací listiny

Ve zřizovací listině KNAV nedošlo v roce 2022 k žádným změnám.

Hodnocení

další a jiné činnosti

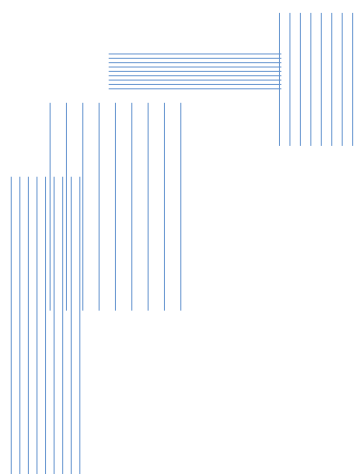
Knihovna Akademie věd ČR nevykonává žádnou další ani jinou činnost (§ 21 odst. 2 zákona č. 341/2005 Sb.)

Aktivity

v oblasti životního prostředí

V oblasti ochrany životního prostředí KNAV trvale věnuje pozornost třídění odpadů a ekologické likvidaci vyřazovaného majetku, resp. odvozu druhotných surovin do specializovaných firem. Veškerá používaná technika je pravidelně kontrolována a ošetřována dle technologických postupů výrobců s cílem minimalizovat exhalace a zdravotní rizika.

Průběžně probíhá obměna používané techniky za novější modely s nižší energetickou náročností, které méně zatěžují životní prostředí exhalacemi a hlukem.

O svobodném přístupu k informacím

Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., O svobodném přístupu k informacím

V souladu s ustanovením §18 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen zákon), vydává Knihovna Akademie věd ČR, v. v. i., tuto výroční zprávu:

Období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022

- a) Počet podaných žádostí o informace: žádná
- b) Počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: žádné
- c) Počet podaných odvolání proti rozhodnutí: žádné
- d) Opis podstatných částí každého rozsudku soudu: žádný rozsudek nebyl vyneseno
- e) Počet stížností podaných podle § 16a: žádná stížnost nebyla podána
- f) Další informace vztahující se k uplatňování zákona: žádné

Běžné informace jsou dotazujícím poskytovány prostřednictvím telefonu, internetu a osobně. Tyto žádosti nejsou evidovány ani zpoplatňovány.

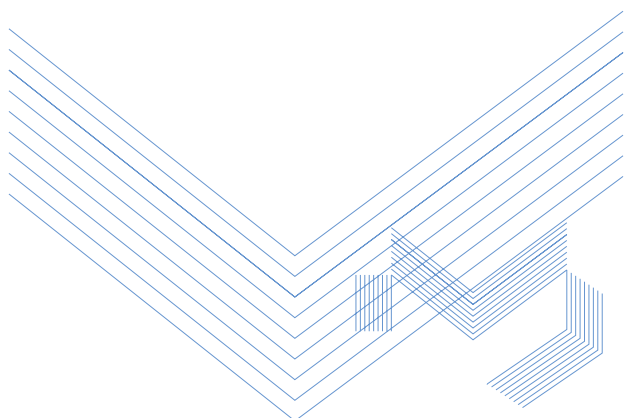
Aktivita v oblasti pracovněprávních vztahů

V oblasti pracovněprávních vztahů věnuje KNAV stálou pozornost pracovním podmínkám zaměstnanců, zvyšování jejich kvalifikace umožněním účasti na jazykových a vzdělávacích kurzech, odborných seminářích, vysokoškolském a postgraduálním studiu. V roce 2022 studovali v doktorském studiu tři zaměstnanci.

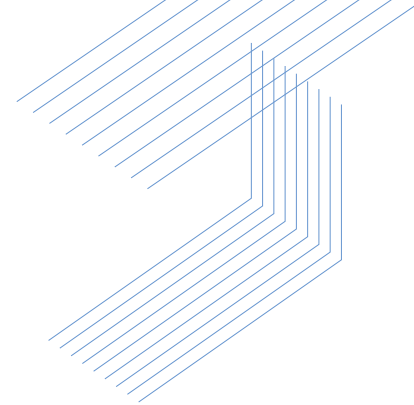
Zaměstnancům je poskytována preventivní lékařská péče u smluvního lékaře a příspěvky na penzijní připojištění. Dále jsou ze sociálního fondu poskytovány bezúročné půjčky, příspěvek na sport a dary u příležitosti životních jubileí.

ZÁKLADNÍ STATISTICKÉ ÚDAJE ZA ROK 2022

Základní statistické údaje za rok 2022

KNIHOVNA AV ČR

Uživatelé

Aktivní uživatelé	Noví uživatelé	Návštěvnost studovny celkem	Návštěvnost počítačové studovny	Návštěvnost: registrovaní uživatelé	Návštěvnost: jednodenní vstupy
7 386	3 136	28 368	2 231	25 474	2 894

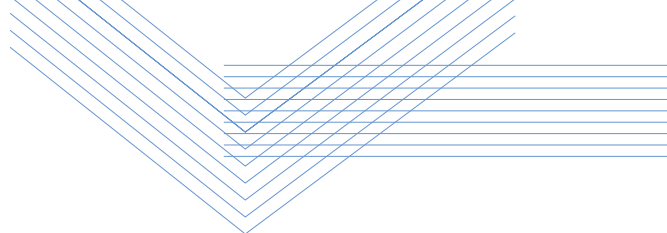
Průměrná denní návštěvnost studovny	Průměrná denní návštěvnost na jednodenní vstupní lístky	Průměrná denní návštěvnost PC studovny	Nájmy individuálních studoven celkem
131	13	10	129

Výpůjční služby

Výpůjčky	Výpůjčky: absenční dokumenty	Výpůjčky: prezenční dokumenty	Vráceno	Vráceno: absenční dokumenty	Prodloužení	Požadavky	Upomínky
7 695	6 398	1 297	7 581	6 284	3 830	6 587	760

Digitalizační služby

eBooks on Demand		Obalkyknih.cz		
Vyřízených objednávek	Stran celkem	Vloženo obálek	Vloženo stran obsahů	Zpracováno titulů
3	433	887	2 084	1 054

Meziknihovní služby

Skladba požadavků MS a MMS	Celkem požadavků	Kladně vyřízeno	Výpůjčkou	Kopíí tištěnou	Kopíí elektronickou	Stran tištěných	Stran elektronických
MMS ze zahraničí pro uživatele KNAV celkem	133	102	60	5	37 (získáno)	70	511 (získáno)
– z toho MMS ze zahraničí pro ústavy AV ČR	111	89	56	5	28 (získáno)	70	467 (získáno)
MMS z fondu KNAV pro zahraniční knihovny	41	32	15	17	0	262	0
MS z ČR pro uživatele KNAV celkem	192	106	99	7	0	132	0
MS z fondu KNAV pro knihovny v ČR celkem	759	706	376	177	153 (odesláno)	2 338	1620 (odesláno)
– z toho MS z fondu KNAV pro ústavy AV ČR	161	154	91	57	6 (odesláno)	828	94 (odesláno)

Rešeršní a referenční služby

Rešeršní a referenční služby			Exkurze		
Rešerše	Ptejte.se knihovny.cz	Dotazy ve studovně	Česky	Anglicky	Provedeno lidí
4	53	577	3	12	222

Fond

Výpůjčky	2021	2022
celkový počet knihovních jednotek	1 311 485	1 317 679

Přírůstek

	2021	2022
celkový přírůstek knihovních jednotek	6 782	6 194
přírůstek monografií	4 093	3 052
přírůstek časop. svazků *	2 689	3 142

*Přírůstek po odečtení odpisů

Přirůstek fondu

	koupí	z toho produkce ČR	z toho zahraniční produkce	darem	povinný výtisk	jinak	celkem 2022
přirůstek celkem knih. jednotek	1 528	1 019	509	775	835	3 664	6 802
přirůstek monografií	1280	798	482	367	661	1 177	3 485
přirůstek časop. svazků	248	221	27	408	174	2 487	3 317
počet odebíraných titulů časopisů	98	88	10	136	77	0	311

Úbytek fondu

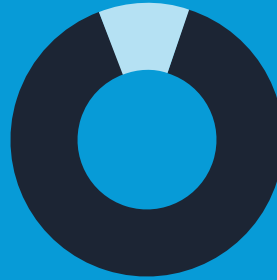
	2021	2022
celkem odpis	719	608
odpis monografií	689	433
odpis svazků časopisů	30	175
odpis CD	0	0

Zaměstnanci

Rok	Fyzický počet*	Přepočtený průměrný počet	Fyzický průměrný počet	Průměrný věk (let)*
2019	95	84,25	91,02	43
2020	98	88,42	96,50	44
2021	96	88,10	95,67	44
2022	100	91,00	99,88	44

7 695

VYPŮJČENÝCH
KNIH

ROČNÍ NÁVŠTĚVNOST

2 894

jednodenních
vstupů

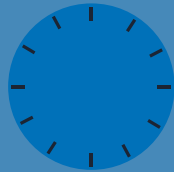
25 474

registrovaných
uživatelů

PREZENČNÍ
VÝPŮJČKY
1 297

ABSENČNÍ
VÝPŮJČKY
6 398

OTEVŘENO
50
HODIN
TÝDNĚ

ROK
2022

V ČÍSLECH

28 368

**NÁVŠTĚVNÍKŮ
STUDOVNY**

131

PRŮMĚRNÁ DENNÍ
NÁVŠTĚVNOST
STUDOVNY

577

DOTAZŮ VE
STUDOVNĚ

MEZIKNIOVNÍ
SLUŽBY
Z FONDU
KNAV
V ČR

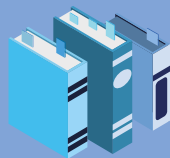
706

CELKEM
KLADNĚ
VYŘÍZENO

3 830

PRODLOŽENÍ
VÝPŮJČKY

NEJLEPŠÍ PŘÍSPĚVKY
NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH:

FACEBOOK 14.10.2022
DOSAH 8 820 LIDÍ

INSTAGRAM 22.8.2022
505 PŘEHRÁNÍ

9 141 knih

v digitální knihovně

ZPRACOVÁNO

1 054

TITULŮ PRO OBALKYKNIH.CZ

KNIVOVNY PRACOVÍŠŤ AV ČR

Personální zabezpečení

Vědní oblast	Počet pracovníků s VŠ vzděláním	Počet pracovníků se SŠ vzděláním	Ostatní pracovníci	Celkový počet pracovníků k 31. 12. 2022
I. Oblast věd o neživé přírodě	30,525	10,8	1	42,325
II. Oblast věd o živé přírodě a chemických věd	20	13	0	32,6
III. Oblast humanitních a společenských věd	94,99	53,225	7,75	155,965
AV ČR celkem	145,515	76,625	8,75	230,89

Knihovní fond a fond časopisů

Vědní oblast	Celkový počet knihovních jednotek k 31. 12. 2022	Celkový počet knihovních jednotek získaných v roce 2022	Úbytek knihovních jednotek v roce 2022	Celkový počet titulů tištěných časopisů získaných v roce 2022
I. Oblast věd o neživé přírodě	573 622	1 571	4 128	589
II. Oblast věd o živé přírodě a chemických věd	452 604	1 995	571	470
III. Oblast humanitních a společenských věd	3 060 465	38 365	1 114	3 989
AV ČR celkem	4 086 691	41 931	5 813	5 048

Uživatelé a výpůjčky

Vědní oblast	Počet registrovaných uživatelů	Počet absenčních výpůjček	Počet prezenčních výpůjček*	Celkový počet výpůjček
I. Oblast věd o neživé přírodě	2 602	10 297	76	10 373
II. Oblast věd o živé přírodě a chemických věd	2 202	1 498	206	1 704
III. Oblast humanitních a společenských věd	10 275	24 344	5 500	29 844
AV ČR celkem	15 079	36 139	5 782	41 921

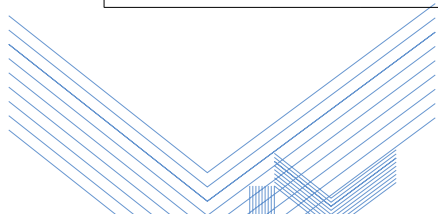
Meziknihovní služby

Vědní oblast	Celkový počet kladně vyřízených požadavků	Počet zapůjčených tištěných dokumentů jiným knihovnám a z jiných knihoven*	Počet poskytnutých a získaných kopií dokumentů*
I. Oblast věd o neživé přírodě	1 948	460	1 507
II. Oblast věd o živé přírodě a chemických věd	4 196	174	3 759
III. Oblast humanitních a společenských věd	2 933	2 118	974
AV ČR celkem	9 077	2 752	6 240

* Některé knihovny nevidují MVS požadavky jednotlivě, uvádějí pouze součet požadavků.

Publikační výsledky

PUBLIKAČNÍ VÝSLEDKY VE VĚDNÍCH OBLASTECH												
Typ publikace	1.–3. sekce				4.–6. sekce				7.–9. sekce			
	rok vydání 2021		rok vydání 2022*)		rok vydání 2021		rok vydání 2022*)		rok vydání 2021		rok vydání 2022*)	
	české	cizojaz.	české	cizojaz.	české	cizojaz.	české	cizojaz.	české	cizojaz.	české	cizojaz.
Knihy	11	14	11	8	12	8	3	0	152	61	77	37
Stati v knihách	6	53	7	31	8	53	7	25	250	239	118	171
Články ve vědeckých časopisech	59	2396	41	1904	92	3253	34	2050	420	401	247	343
Sborníky z konferencí	1	7	4	8	0	2	7	7	4	10	2	6
Příspěvky ve sbornících	22	411	16	298	16	72	18	79	62	71	17	25
Překlady	0		0		0		0		14		9	
Recenze	1		0		0		0		251		139	
Odborné články v denním tisku	14		14		22		21		110		96	
Výzkumné zprávy	143		120		31		10		139		81	
*) údaje za rok 2022 jsou neúplné, protože publikace s vročením daného roku vycházejí ještě i během roku následujícího												

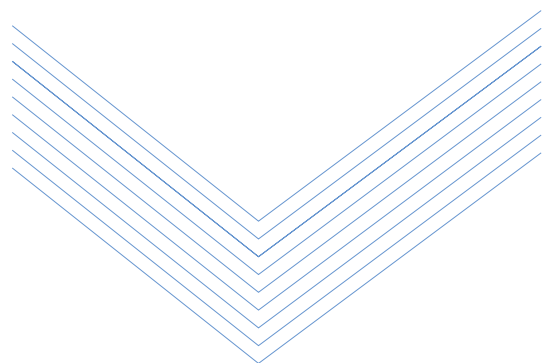
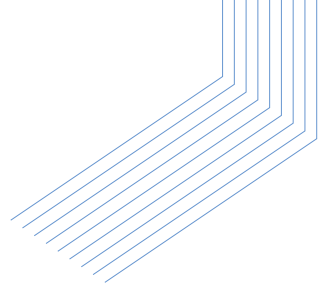
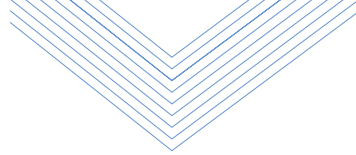
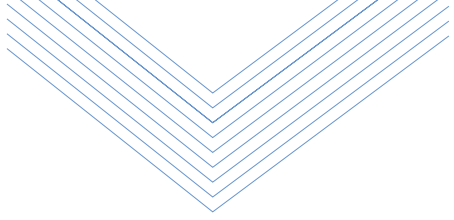

CELKOVÉ PUBLIKAČNÍ VÝSLEDKY V AV ČR

	Publikační výsledky			
	rok vydání 2021		rok vydání 2022*)	
	české	cizojazyčné	české	cizojazyčné
Knihy	172	82	88	44
Stati v knihách	264	345	131	227
Články ve vědeckých časopisech	563	5998	323	4226
Sborníky z konferencí	5	19	13	20
Příspěvky ve sbornících	100	551	49	400
Překlady	14		9	
Recenze	252		139	
Odborné články v denním tisku	146		131	
Výzkumné zprávy	368		233	

**) údaje za rok 2022 jsou neúplné, protože publikace s vrocením daného roku vycházejí ještě i během roku následujícího*

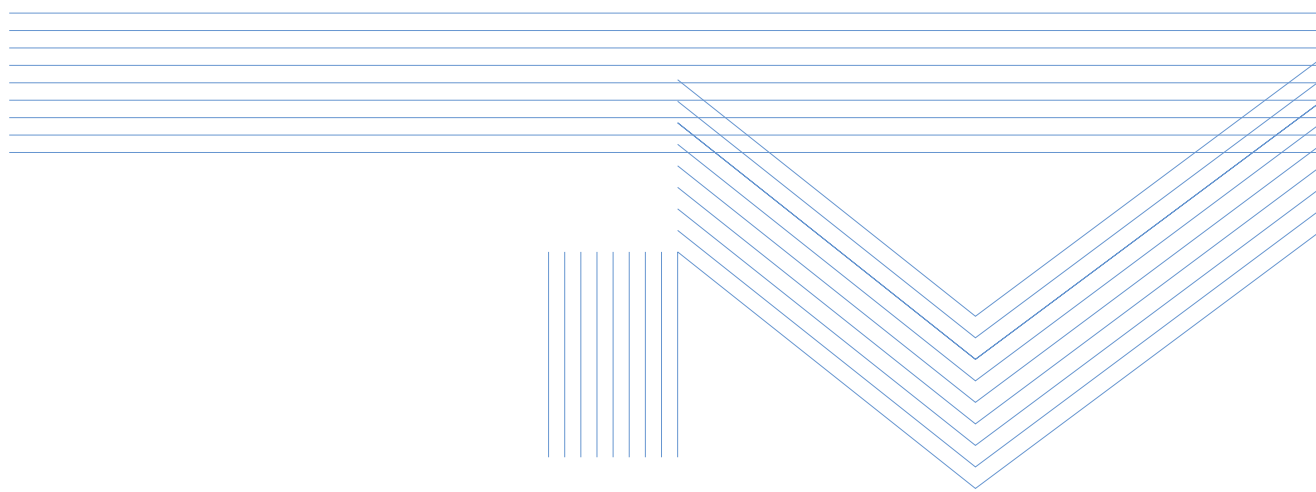
Poznámka: agregované údaje pro AV ČR nejsou součtem údajů po vědních oblastech vzhledem k tomu, že na jedné práci se mohou podílet pracovníci z více ústavů. Taková práce je započítána u každého ústavu a v souhrnu jen jednou.

ROK 2022

VE FOTOGRAFIÍCH

Týden Akademie

Programu KNAV se během Týdne Akademie věd zúčastnilo zhruba 150 návštěvníků. Vedle tradičních exkurzí ve studovně KNAV na Národní bylo návštěvníkům představeno deset „nej“ knih z fondu knihovny. Prezentace jednotlivých titulů si vzaly na starosti knihovědkyně Markéta Kučerová a Helena Žáčková.

Návštěva z Holandska

V úterý 30. srpna 2022 přivítala knihovna návštěvu z Nizozemska. Na nejzáhřebší staré tisky a rukopisy se přijela podívat početná výprava z Nizozemské společnosti bibliofilů (Dutch Society of Bibliophiles / Nederlands Genootschap van Bibliofielen). Knihovédné oddělení pro ně připravilo vyčerpávající prezentaci k vybraným titulům.

Podpis smlouvy

Slavnostní podpis smlouvy o další spolupráci na vývoji portálu Česká digitální knihovna (www.czechdigitallibrary.cz) za účasti zástupců Národní knihovny ČR, Knihovny AV ČR, Moravské zemské knihovny, předsedkyně Akademie věd Evy Zažímalové a ministra kultury Martina Baxy.

Taneční vystoupení

Od 19. do 21. září a během Noci vědců vystupoval v knihovně oceňovaný sbor fyzického divadla Tantehorse. Představení PROPOJME SE VČERA, za jehož koncepcí a režii stojí Markéta Vacovská, Mířenka Čechová a Alice Koubová, je konglomerátem tanečního představení a vědecké přednášky. Je součástí projektu Strategie AV21 „Odolná společnost pro 21. století“ (www.odolnaspolecnost.cz) řešeným na Akademii věd ČR.

Škola pro pedagogy

Desátý ročník Školy českého jazyka a literatury pro pedagogy připravilo pro 40 účastníků Středisko společných činností AV ČR. Do programu se tentokrát zapojily i knihovnědkyně z Knihovny AV ČR a představily možnosti využívání a sdílení práce knihovědců při výuce.

Jenštejn forum

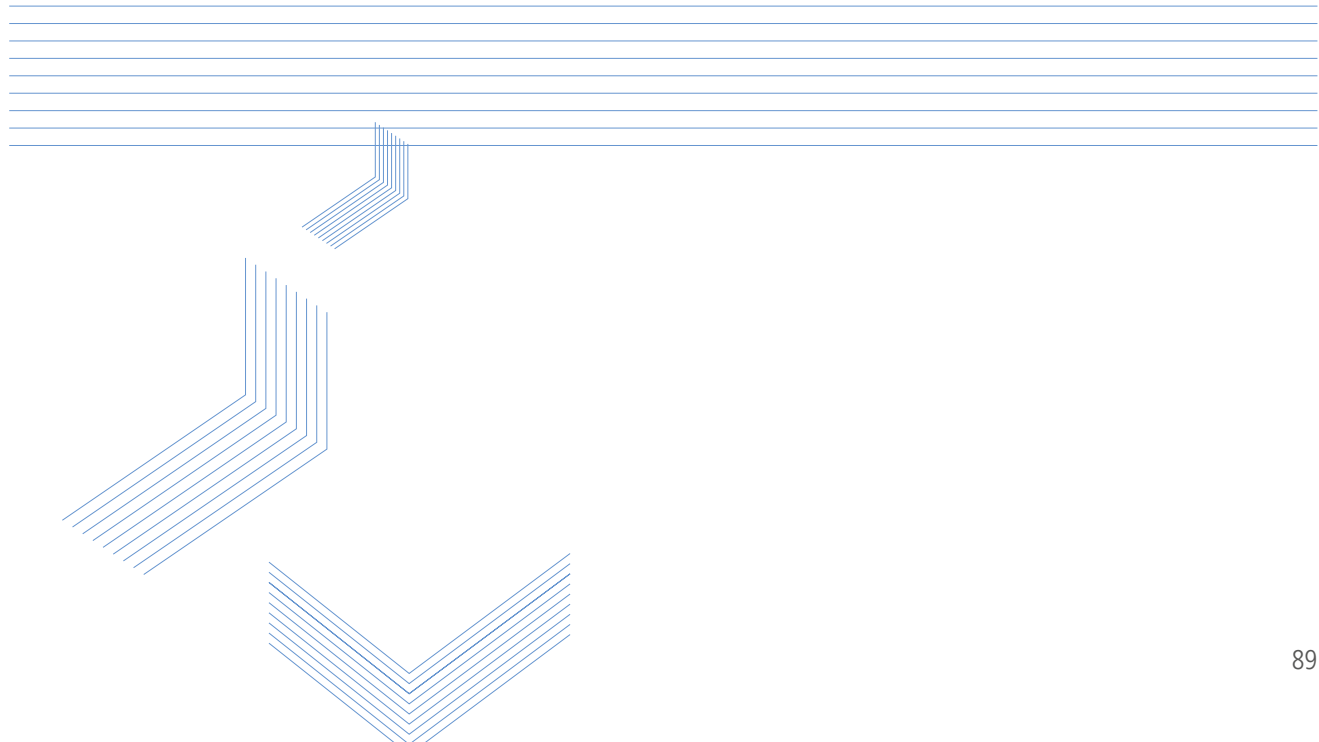
Každoroční setkání pracovníků KNAV v Jenštejně.

ÚČETNÍ UZÁVĚRKA A ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

KNIHOVNA
AKADEMIE VĚD ČR